

Syns du inte så finns du inte

- en kvalitativ studie av orsaker till medlemskap i
en "firma"

Lisa Leimanis

GYMNASTIK- OCH IDROTTSHÖGSKOLAN
Examensarbete 10:2007
Lärarprogrammet
Seminarieledare: Pia Lundquist Wanneberg
Examinator: Jane Meckbach

Sammanfattning

Syfte

Syftet med denna studie har varit att undersöka orsaker till medlemskap i ”firmor”. Följande frågeställningar har använts: Hur ser deras sociala förhållanden ut? Hur ser deras självbild ut? Varför är de medlemmar?

Metod

Studien är kvalitativ. Totalt har sex personer intervjuats, tre aktiva ”firmamedlemmar”, en före detta ”firmamedlem” och två supporterpoliser. Inga specifika krav gällande lagtillhörighet etcetera har funnits då det visat sig vara något komplicerat att hitta ”firmamedlemmar” som är villiga att ställa upp på en intervju. Frågorna har rört sociala förhållanden, självbild och anledningar till medlemskap. Intervjuerna bestod av förbestämda intervjuområden. Dock var inte varje enskild fråga förbestämd och intervjun var således ostrukturerad.

Resultat

Studien har visat att familjeförhållanden och uppväxtmiljö skiljer sig hos de intervjuade. Det finns en tendens till bristfällig kontakt med fadern dock beskrivs kontakten med modern som god. Även studiegång och yrkesval skiljer sig något. Flertalet av respondenterna har och har alltid haft många vänner. De intervjuade var vid unga år idrottsaktiva och de flesta utövar idrotter även idag. Samtliga av de intervjuade ”firmamedlemmarna” är från början supportrar som genom matcher eller vänner kommit i kontakt med ”firman”. Enligt polisen söker sig dock fler och fler personer utan idrottsintresse till dessa verksamheter. Självbilden ser lite olika ut hos de intervjuade. Flera av dem har haft ett växlande självförtroende. Polisen vittnar om medlemmar med väldigt starkt självförtroende i gruppen men utan lika starkt självförtroende utanför gruppen. Samtliga av de intervjuade ”firmamedlemmarna” är med i brottsregistret. Det har framkommit att hierarki råder inom grupperingarna. Medlemmarna samt polisen menar att alla samhällsklasser och yrken är representerade i ”firmorna”. De gemensamma nämnarna till medlemskapet är kicken, gemenskapen och tillhörigheten. Dessa tre anledningar vittnar både de intervjuade ”firmamedlemmarna” samt polisen om.

Slutsatser

De främsta anledningarna till medlemskapet i en ”firma” är den gemenskap och tillhörighet som återfinns i verksamheten samt de kickar och den spänning som slagsmålen medför.

1. INLEDNING	4
1.1 INTRODUKTION.....	4
1.2 DEFINITION AV HULIGANISM/"FIRMOR".....	5
1.3 BAKGRUND.....	5
1.3.1 Beskrivning av några av Stockholms "firmor".....	6
1.3.3 Historien om Djurgårdens Fina Grabbar (enligt deras egen beskrivning).....	8
1.4. TIDIGARE FORSKNING.....	11
1.4.1 Studier gällande C-supportrar.....	11
1.4.2 Studier gällande ungdomskriminalitet.....	12
1.4.3 Studier av gängverksamheter.....	13
1.5 KONTROLLTEORIER.....	14
1.5.1 Hirschi och Gottfredsons självkontrollsteori.....	14
1.5.2 Sarneckis kontrollteori.....	14
1.6 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING.....	16
2. METOD	16
2.1 URVAL.....	16
2.2 PROCESS.....	16
2.3 METODVAL.....	18
2.4 VALIDITET OCH RELIABILITET.....	18
3. RESULTAT	19
3.1 SOCIALA FÖRHÅLLANDEN.....	20
3.1.1 Familj och bostadsmiljö.....	20
3.1.2 Familjerelationer.....	21
3.1.3 Skola och arbete.....	23
3.1.4 Vänskapsrelationer.....	24
3.1.5 Idrott.....	26
3.1.6 Brott.....	27
3.2 SJÄLVBILD.....	29
3.2.1 Självbild/förebilder.....	29
3.2.2 Hierarki.....	31
3.2.3 Barn.....	32
3.3 VARFÖR DE ÄR MEDLEMMAR.....	33
3.3.1 Anledning till varför de är medlemmar.....	33
3.3.2 Generell bild av vilka som blir medlemmar.....	35
4. SAMMANFATTANDE DISKUSSION	37
4.1 SOCIALA FÖRHÅLLANDEN.....	37
4.2 SJÄLVBILD.....	39
4.3 VARFÖR DE ÄR MEDLEMMAR.....	40
4.2 ANALYS AV RESULTATET UTIFRÅN TEORIerna.....	40
4.3 DISKUSSION KRING ORSAKER TILL MEDLEMSKAPET.....	42
4.4 SLUTSATS.....	43
4.5 FORTSATT FORSKNING.....	43
KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING.....	45

Bilaga 1, Intervjuguide till medlemmarna

Bilaga 2, Intervju guide till polisen

Bilaga 3, Käll- och litteratursökning

1. Inledning

1.1 Introduktion

”Jag ville att folk skulle veta vem jag var innan de träffade mig och jag hungrade efter dessa människors respekt.”¹

Detta citat är hämtat från Johan Höglunds bok *En av grabbarna* i vilken författarens medlemskap i en ”firma” skildras. Citatet, som förekommer i ett stycke där författaren berättar om sin utsatthet och sitt dåliga självförtroende i början av tonåren, beskriver en av anledningarna till hans medlemskap i Black Army och senare Firman Boys. Det var detta citat som väckte mitt intresse och fick mig att fundera vidare kring varför unga människor söker sig till ”firmor”.

Det finns skilda meningar om orsaker till huliganism. Universitetsdoktorn i kriminologi Tove Pettersson menar att supportrarna i grund och botten har ett intresse för klubben och idrotten.² En åsikt som även Djurgårdens ordförande Bo Lundquist delar. Även han är av den åsikten att flertalet ungdomar som söker sig till dessa konstellationer är idrottsintresserade ungdomar som brinner för sin klubb.³ Jan Ahlberg, byrådirektör vid Brottsförebygganderådet, hävdar å andra sidan att flertalet är våldsbenägna personer som söker sig till idrottsevenemangen för att bråka.⁴

Supportervåld är idag mycket uppmärksammat i samhället. Det har kommit att bli lite av en trend för många, framförallt unga, att vara huligan. Media bevakar ämnet och hos allmänheten finns idag en rädsla för upptrappning av våldet. Vad är anledningarna till medlemskap i en ”firma” och går det att kategorisera dessa personer?

¹ Johan Höglund, *En av Grabbarna - en berättelse inifrån brödrskapet Firman Boys* (Stockholm: MMG Books AB, 2005) s. 34.

² Tove Pettersson, *Tre perspektiv på brottsliga nätverk*, (Stockholm: Kriminologiska institutionen, 2002).

³ Fryshuset, <www.fryshuset.se> Reportage – Intervjuer, <<http://www.fryshuset.se/wlt/42663A3D-FAD1-410D-A334-E696673165E4.wlt>> (Acc. 2007-02-27).

⁴ Jan Ahlberg, *Vilka står för läktarvåldet?* (Stockholm: BRÅ Arbetsgruppen mot läktarvåld, 1985) s. 28.

1.2 Definition av huliganism/”firmor”

Betydelsen av huliganism är att genom framförallt våld bryta mot ordningsnormerna i samhället.⁵ Detta våld utförs många gånger av supportergrupper i samband med idrottsevenemang på eller utanför läktaren.⁶ I nationalencyklopedin används ligist synonymt med huligan. Beteckningen på ligist är en medlem i en samhällsfarlig grupp, oftast ungdomsgrupp. Dock ägnar sig inte medlemmarna i gruppen åt organiserad brottslighet utan snarare åt vandalisering.⁷ Uppslagsverket Wikipedia benämner huliganfirmor som kriminella grupper där huliganism utövas.⁸

Huruvida ”firmamedlemmar” är kriminella eller inte kan diskuteras. Att vara medlem i en ”firma” bör inte kunna ses som kriminellt så länge inte brott begås. Dock bygger mycket av verksamheten på våld, och misshandel är en kriminell handling.⁹ En kriminell person är en vaneförbrytare, det vill säga en person som har en benägenhet att begå framförallt grova brott. Kriminell är en handling då den är straffbar.¹⁰ En person bör dock inte ses som kriminell förrän rätten har kunnat påvisa att brottsliga handlingar utförts. Hur pass brottsbelastade medlemmarna i de olika ”firmorna” är och hur många som finns med i brottsregistret har jag inte någon uppfattning om.

1.3 Bakgrund

Personer som arbetar med frågor rörande supportrar brukar dela in dessa i olika kategorier, A-, B- och C- supportrar. C- supportrarna är de som anses som mest våldsbenägna. B- supportrarna är de som orsakar problem ibland och A- supportrar är ”vanliga” supportrar. B och C- supportrar benämns i många sammanhang som huliganer. ”Firmamedlemmar” är C- supportrar.¹¹

⁵ Nationalencyklopedin: <www.nationalencyklopedin.se>, *Huliganism*, <http://mx.ihs.se:2087/jsp/search/article.jsp?i_art_id=O871675&i_word=huliganism> (Acc. 2007-12-12).

⁶ Wikipedia: <<http://sv.wikipedia.org/wiki/Portal:Huvudsida>>, *Huliganfirma*, <<http://sv.wikipedia.org/wiki/Huliganfirma>> (2007-03-05).

⁷ Nationalencyklopedin: <www.nationalencyklopedin.se>, *Ligist*, <http://mx.ihs.se:2087/jsp/search/article.jsp?i_art_id=O228860&i_word=ligist> (Acc. 2007-12-12)

⁸ Wikipedia: [www. <http://sv.wikipedia.org/wiki/Portal:Huvudsida >](http://sv.wikipedia.org/wiki/Portal:Huvudsida), *Huliganfirma*, <<http://sv.wikipedia.org/wiki/Huliganfirma>> (Acc. 2007-03-05).

⁹ Nationalencyklopedin: <www.nationalencyklopedin.se>, *Misshandel*, 2007-11-30, <http://mx.ihs.se:2087/jsp/search/article.jsp?i_art_id=256859&i_word=misshandel> (Acc. 2007-12-12).

¹⁰ Nationalencyklopedin: <www.nationalencyklopedin.se>, *Kriminell*, <http://mx.ihs.se:2087/jsp/search/search.jsp?h_search_mode=simple&h_advanced_search=false&t_word=kriminell&h_history=1> (Acc. 2007-12-12).

¹¹ Pettersson, s. 51.

1.3.1 Beskrivning av några av Stockholms ”firmor”

Nedan följer en beskrivning av verksamheten och dess uppbyggnad, vilka som söker sig till en ”firma” och anledningar till detta. Källorna är hämtade från supporterpolisen, artikeln *Fotbolls-Mordet. Hulliganerna försvann – firmorna tog över* publicerad i Expressen, texten *Stamsamhället och fotbollsklackarna* hämtad från fryshusets hemsida, *Fotbollshuliganer* skriven på hemsidan Dialogan och Johan Höglunds bok *En av grabbarna*. Källorna är inte baserade på forskning.

I fotbollsallsvenskan finns idag fyra Stockholmslag; Hammarby IF, Djurgårdens IF, AIK och Brommapojkarna. Hammarby IF, Djurgårdens IF och AIK har samtliga varsin stark supporterklubb. Bajen Fans som stödjer Hammarby, Djurgården har Järnkaminerna och Black Army är AIKs supporterklubb. Dessa supporterklubbar klassas som fredliga.¹²

Undergrupper till dessa supporterklubbar har så småningom bildats och då även så kallade ”firmor” i vilka våldshandlingar har en stor betydelse. Efter flera skandaler under 1980- talet vidtog polisen och idrottsrörelsen åtgärder mot fotbollshuliganerna.¹³ Detta resulterade i att ”firmor” bildades och våldet flyttade ut från arenorna. ”Firmorna består av killar som vill slåss och kan gå i döden för varandra.”¹⁴

AIK har två etablerade firmor, Firman Boys och Young Boys. Firman Boys har en kärna på tjugotill tjugofem personer och åldern på dessa är cirka tjugofem år och uppåt. Vid bråk kan deltagareantalet uppgå till cirka åttio personer. Young Boys medlemmar är cirka arton till tjugofem år och består av en kärna på tio medlemmar. Dock kan de samla ihop ungefär ett trettiootal personer. I Hammarby figurerar framförallt Kamratgänget Bajen (KGB) och Bajen Baby Squad. KGB har en kärna på cirka fyrtio personer men kan vid vissa tillfällen uppgå till ett åttiotal. I Bajen Baby Squad är många av medlemmarna födda 1988 och 1989. Kärnan här består av ungefär tjugofem personer men de kan ibland vara cirka fyrtio personer. Djurgårdens Fina Grabbar, DFG, är en utav de två mest etablerade firmor som förekommer inom Djurgården. Medlemmarna är tjugofem år och uppåt och har en kärna på trettiofem personer men kan uppgå till ungefär åttio personer. Den andra är Djurgårdens Yngre Grabbar

¹² Preventionscentrum, Stockholm Precens, Socialtjänstförvaltningen och Program Supporter, Stockholms Brandförsvär, *I Lagets Namn*, halvdagskonferens 2007-03-27, Supporterpolisen.

¹³ Expressen, www.expressen.se *Fotbolls-Mordet. Hulliganerna försvann – firmorna tog över*, 2002-08-03 <<http://niclasericsson.se/content.phtml?top=5&art=17>> (Acc. 2007-03-03).

¹⁴ Ibid.

med ett medlemsantal på cirka tjugo personer. Åldern på dessa medlemmar är arton till tjugotre år. Det finns även firmor med yngre medlemmar inom samtliga tre klubbar. Dock är dessa ännu inte etablerade, enligt supporterpolisen, vilket gör att det är svårare att kartlägga dem. Det är inte ovanligt att personer från en "firma" hjälper en annan "firma" från samma klubb vid slagsmål och liknande. "Firmor" som stödjer en klubb går aldrig in och hjälper några från någon annan klubbs "firma".¹⁵

Droger och alkohol figurerar många gånger i samband med slagsmål. Det är inte sällan som kokain, amfetamin eller Rohypnol intas för att stärka "självförtroendet" och ta fram "modet". Bråk kan förekomma före match, efter match eller till och med då det inte är matchdag. De kan utföras i närheten av matcharenan, på annan plats i staden eller även på annan ort. Flest arrangerade slagsmål mellan "firmor" förekommer innan match på en annan plats i staden. Genom Internet och mobiltelefoni upprättas kontakterna sinsemellan "firmorna".¹⁶ SMS har kommit att bli den form som oftast används vid uppgörelse om tid och mötesplats.¹⁷ Mötena bestäms långt bort från arenorna och i sista sekund för att på så sätt hålla polisen borta. Supporterpolisen hävdar dock att "firmamedlemmarna" vill att polisen ska komma och avbryta bråket efter en tids slagsmål. De har tillexempel förekommit att medlemmarna själva ringt till polisen och tipsat om tid och plats för bråk.

Enligt supporterpolisen är drivkraften till utförandet av en "box", ett arrangerat slagsmål mellan olika "firmor", den spänning den kick och det rus som medlemmarna upplever i samband med bråket.¹⁸ Även Johan Höglund berättar om just denna kick i sin bok *En av Grabbarna*: "Målet för medlemmarna i en fotbollsfirma är att förvalta den här kicken och att övervinna och bemästra sin rädsla och stå pall när det brakar. Om man lär sig det, i vilket sammanhang som helst, så blir kicken det heroin för din själ som den så väl behöver."¹⁹

Bakgrunden hos medlemmarna kan skilja från person till person. Det är allt ifrån familjefäder med bra arbete och god ekonomi till kriminella personer. Dock finns det ett flertal med social problematik.²⁰ I Sverige växer fjorton procent av ungdomarna upp i familjer där någon av

¹⁵ *I lagets namn*, Supporterpolisen, 2007-03-27.

¹⁶ Ibid.

¹⁷ Expressen, <www.expressen.se> *Fotbolls-Mordet. Hulliganerna försvann – firmorna tog över*, 2002-08-03 <<http://niclasericsson.se/content.phtml?top=5&art=17>> (Acc. 2007-03-03).

¹⁸ *I lagets namn*, Supporterpolisen, 2007-03-27.

¹⁹ Höglund, s. 23.

²⁰ *I lagets namn*, Supporterpolisen 2007-03-27.

föräldrarna missbrukar. Detta motsvarar tre elever i varje klass, en person i varje fotbollslag. Av Stockholms ungdomar växer tjugosju procent upp i en familj med endast en förälder, oftast mamman. Hälften av dessa familjer har i någon form socialhjälp. Enligt fryshusets Johan Carlström har många supportrar denna bakgrund. Han menar att ”uppväxten i en dysfunktionell familj ger upphov till ett behov av att “vinna till varje pris“, annars överlever du inte.”²¹

”Firmorna” i Sverige består endast av män, kvinnor tillåts inte bli medlemmar. Kvinnor har dock påträffats vid uppgjorda slagsmål, i egenskap av chaufförer.²²

Tillhörigheten till idrottsklubbarna AIK, Djurgårdens IF och Hammarby IF har kommit att bli oerhört starka identifikationsobjekt. Att vara livstidsmedlem i en fotbollsklack är för vissa idag en viktigare identitet än tillexempel yrke eller politisk tillhörighet.²³

Det finns vissa oskrivna regler i denna värld som man försöker att följa:

- Ej sparka på den som ligger
- Vapenfritt
- Hålla tyst
- Ingen kontakt med polis eller någon form av rättsmakt
- Inga souvenirer²⁴

1.3.3 Historien om Djurgårdens Fina Grabbar (enligt deras egen beskrivning)

Anledningen till att jag valt att presentera denna text, hämtad från DFGs hemsida, är att jag anser att det är viktigt att även belysa medlemmars synvinkel och inte endast utomståendes uppfattning.

²¹ Fryshuset, <www.fryshuset.se> Fotbollsalliansen: *Stamsamhället och fotbollsklackarna*, <<http://www.fryshuset.se/wlt/28EB9EFC-66CC-4166-89BE-0A25B3A898B3.wlt2007-03-25>> (Acc. 2007-02-27).

²² *I lagets namn*, Supporterpolisen, 2007-03-27.

²³ Fryshuset, <www.fryshuset.se> Fotbollsalliansen: *Stamsamhället och fotbollsklackarna*, <<http://www.fryshuset.se/wlt/28EB9EFC-66CC-4166-89BE-0A25B3A898B3.wlt2007-03-25>> (Acc. 2007-02-27).

²⁴ Dialogan, <www.dialogan.se>, *Fotbollshuliganer*, <www.dialogan.se> <<http://www.dialogan.se/sub.php?cat=7&pg=31>> (Acc. 2007-03-03).

I och med framgångarna i DIF hockey under 1989-1991 växte sig djurgårdsklacken allt större. De började nu komma upp i samma kapacitet som Black Army både gällande antal medlemmar samt sång på läktarna. Mottot kom att bli: ”Sluta ta skit och istället bli herren på täppan och äga Stockholm.”²⁵ En ny generation Djurgårdare slöt sig an och stöttade laget. Det var en ny grupp av människor som tidigare inte funnits. Dessa personer kom att bli kända som ”Järngänget” och de var dessa som satte en ny prägel på Djurgårdsklacken i och med några intensiva läktarår.

Medlemmarna i ”Järngänget” kände sig i slutet av 1980-talet underlägsna. Många gånger fann de det jobbigt att ta sig till arenan. Flertalet av kärnan i ”Järngänget” senare Djurgårdens Fina Grabbar (DFG) har smärtsamma minnen från denna tid. Hatet till de övriga Stockholmsupportrarna växte sig så pass starkt att det skapade en glöd. ”Aldrig mer skulle de låta någon sätta sig på dem och aldrig mer som Djurgårdare skulle de vika sig.”²⁶

Den nya läktargenerationen utökades rekordsnabbt. Självförtroende, stolthet och passion var deras tre grundpelare. Tack vare Black Armys framgångar under 1980-talet figurerade fortfarande ryktet om att de var de farligaste fansen med den största klacken. Något som irriterade ”Järngänget” då det inte ansåg att detta stämde. Deras ordspråk kom att bli: ”Vi är färre – men vi är värre”²⁷

Sammanhållningen upplevdes som stark och unik. Många gånger fanns en förståelse från övriga Djurgårdare, som egentligen ogillade våldet i samband med matcher. ”Järngänget” stod upp mot AIKare och Hammarbyare och gav Djurgårdsklacken en ny status. Något som resulterade i att klacken växte sig större och starkare för varje år som gick. ”Järngänget” såg det som sin uppgift att försvara alla Djurgårdares ära. Efter årtal av tysta färder mot derbyarenor då de blivit utsjungna fyllde nu Djurgårdare tunnelbanetågen. De beskriver dessa resor med känsla av stolthet och kaxighet.

²⁵ DFG-Djurgårdens Fina Grabbar, <www.dfgsthlm.com>, *Historia*, <<http://www.dfgsthlm.com>> (Acc. 2007-03-30).

²⁶ DFG-Djurgårdens Fina Grabbar, <www.dfgsthlm.com>, *Historia*, <<http://www.dfgsthlm.com>> (Acc. 2007-03-30).

²⁷ DFG-Djurgårdens Fina Grabbar, <www.dfgsthlm.com>, *Historia*, <<http://www.dfgsthlm.com>> (Acc. 2007-03-30).

I och med att influenser från England blev mer och mer påtagliga, i form av attityd, klädstil och musik, började Djurgårdsklacken utkristallisera sig mer som en egen gruppering. Flera Djurgårdsanhängare sökte sig under åren 1991 och 1992 till Stockholms indie- och raveklubbar. Personerna som utgjorde kärnan av "Järngänget" hade hunnit bli en bit över tjugo år. Detta sågs som ett problem då en yngre liga som följde i "Järngängets" fotspår presenterade sig. På grund av ålderskillnaderna kunde de inte besöka samma pubar och krogar. Den yngre ligan började istället ordna sina egna samlingar, till exempel i Rågsvedslokalen. Medlemmarna kom framförallt ifrån Rågsved, Hagsätra, Haninge, Tullinge och Nacka. "Järngänget" som ansåg att medlemmarna i den yngre ligan var av rätt virke tog på sig uppgiften att uppfostra och träna dem. Mottot för denna grupp blev: "Vi är yngre, men vi är tyngre".²⁸ Mellan 1993-1995 växte Babyfirman och "Järngänget" ihop till en gruppering.

Namnet DFG uppkom under en bortamatch mot Brynäs i början av 1990-talet. Upphovet till detta namn är ramsan: "Vi är fina grabbar allihopa"²⁹ som skanderades på läktaren. År 1995 hade de nått toppen både gällande läktaren och på gatan. De var nu fler, äldre och elakare. Bråken mot övriga av Sveriges "firmor" avlöste varandra under åren -95, -96, -97 och -98. Polisen vidtog större säkerhetsåtgärder och straff för illegala företeelser utdelades till några av medlemmarna.

Under 1999 växte supporterkulturen explosionsartat i Stockholm. För många av medlemmarna blev det alltmer viktigt att framhäva sin identitet genom kläder. Endast en Djurgårdspin påvisade lagtillhörigheten. Samlingarna var nu helt åtskilda från övriga Djurgårdare och det oprovocerade våldet mot vanliga supportrar skedde inte längre. Istället var det "firma" mot "firma" som slogs. Tanken var att personer som inte ville slåss skulle slippa detta. Dock avslutades säsongen med bråk mot vakterna under ett derby. Djurgården åkte ur fotbollsallsvenskan. Redan nästa säsong tog de steget tillbaka. Nu hade dock en ny publik hittat till Stadion. Attityden som dessa visade upp, "sluta hata – bara älska", gillades inte av DFG. Hat är enligt dem något som hör till.

²⁸ DFG-Djurgårdens Fina Grabbar, <www.dfgsthlm.com>, Historia, <<http://www.dfgsthlm.com>> (Acc. 2007-03-30).

²⁹ DFG-Djurgårdens Fina Grabbar, <www.dfgsthlm.com>, Historia, <<http://www.dfgsthlm.com>> (Acc. 2007-03-30).

Åren fram till idag har kontrats av flertalet slagsmål med andra "firmor". Idag finns också ytterligare tre firmor inom Djurgården DMG (Djurgårdens mindre grabbar) DY (Djurgårdens yngre) och DBG (Djurgårdens baby grabbar). Dessa består av yngre medlemmar. Antalet medlemmar i DFG uppgår idag till hundratjugo personer.³⁰

Anledningen till att jag inte beskrivit KamratgängetBajens (KGB) verksamhet är att jag inte hittat någon beskrivning publicerad av dem själva. Firman Boys beskrivning av sin "firma" beskrivs inte eftersom ingen av deras medlemmar är med i studien.

1.4 Tidigare forskning

Nedan presenteras genomförd forskning som angriper svenska C-supportrar. Jag har valt att inrikta mig på svensk forskning då jag anser att det är relevant för denna studie. Även forskning gällande orsaker till ett kriminellt beteende presenteras. Dessa studier är inriktade på att söka orsaker till varför ungdomar anammar ett kriminellt beteende. Trots att det kan diskuteras kring huruvida "firmor" bör klassas som kriminella eller ej ser jag ändå ett intresse i att belysa orsaker till ett kriminellt beteende. Resultat av tidigare forskningen kommer sedan att jämföras och diskuteras med resultatet av min studie under sammanfattande diskussion.

1.4.1 Studier gällande C-supportrar

Tove Pettersson, universitetsdoktor i kriminologi, har genomfört en undersökning där syftet var att studera de enligt supporterpolisen i Stockholm mest våldsbenägna supportrarnas brottsbelastning samt vilka personer de begår brott med. I studien uppkom uppgifter om att det fanns en specifik grupp av människor som återkom vid oroligheter i samband med idrottsevenemang.³¹ Undersökningen visar på att supportrarna har en betydligt högre brottsstatistik än normalbefolkningen. Trots detta är antalet brott i genomsnitt få. Det finns två olika aspekter på supportrar. Den ena är att de har eller i alla fall haft ett stort genuint idrottsintresse och att de i grunden faktiskt är supportrar. I sådana fall har supporterskapet varit inkörsporten till kriminalitet. Den andra infallsvinkeln är således att det handlar om kriminella personer som sökt sig till idrottsevenemang för att få en legitim anledning att slåss.

³⁰ DFG-Djurgårdens Fina Grabbar, <www.dfgsthlm.com>, Historia, <<http://www.dfgsthlm.com>> (Acc. 2007-03-30).

³¹ Pettersson, s. 52.

Det finns tecken som i denna undersökning talar för båda synsätten. Det som talar för att dessa är supportrar i grund och botten är att dess brottslighet skiljer sig mot övriga brottslingar då de begår mer våldsbrott och mindre egendomsbrott. Men å andra sidan talar det faktum att huvuddelen av supportergruppernas brottslighet sker utanför idrottsevenemang emot. I dessa fall sker brottsligheten tillsammans med personer som inte har koppling till supporterklubbar.³² I det stora hela tolkar dock Pettersson materialet som att det förekommer ett idrottsintresse. Hennes slutsats är att huliganer i grund och botten är supportrar och att supporterskapet för vissa kan ha utgjort en inkörsport till kontakter med tyngre kriminella.³³

Jan Ahlberg, byrådirektör för Brottsförebygganderådet, redovisar i sin studie baserad på gripande och omhändertaganden av stockholmsupportrar vid fotbollsmatcher under åren 1984 och 1985 att de flesta av dem som grips för läktarvåld tidigare är dömda. Mer än varannan var fälld för våldsbrott och flera hade även tidigare dömts för vapeninnehav. Vidare visar undersökningen på att ju grövre läktarbråket varit desto fler brottsbelastade personer hade deltagit. Slutsatsen är därför att det inte är ”vanliga” personer som är inblandade i läktarvåld.³⁴

1.4.2 Studier gällande ungdomskriminalitet

Enligt kriminologen Jerzy Sarnecki utgör brottslighet en viktig umgängesform för brottsbelastade ungdomar. Ju mer aktiv i sin brottslighet personen varit desto fler länkar till andra personer inom denna miljö finns. De mest brottsaktiva ungdomarna är ökända av andra personer inom dessa kretsar och de är även de som är mest populära.³⁵

Kriminella pojkar passar många gånger in i beskrivningen av jagsvaga, omogna individer. Mycket av det som genomförs är ett resultat av att få känna omedelbar behovstillfredsställelse, och de tycks inte tänka på konsekvenserna av sitt handlande. Detta ”barnsliga” beteende finns fortfarande hos dem som kommit upp i åldern. Något som ger ett intryck av att dessa aldrig blivit vuxna.³⁶

³² Ibid., s. 68.

³³ Ibid., s. 167.

³⁴ BRÅ utredning, *LÄKTARVÅLD - Orsaker och åtgärder*, (Stockholm: Liber 1986) s. 32.

³⁵ Jerzy Sarnecki, *Brottslighet och kamratrelationer*, (Stockholm: BRÅ forskningsenheten 1982) s. 233.

³⁶ Ibid., s. 238-239.

Tillhörigheten är en utav nyckelorsakerna till att stanna kvar i en avvikande miljö. Förutom bakgrund har tillhörigheten betydelse för om de utvecklar en avvikande karriär. Det kan inte uteslutas att personen i frågas bakgrund gett upphov till att de från början hamnat i ett gäng men frågan är om han skulle stanna kvar om inte behov som gemenskap, engagemang och spänning uppfylldes.³⁷

Pojkar, som endast vuxit upp med sin mamma, identifierar sig med det kvinnliga könsmonstret. I ett gäng av jämnåriga pojkar, där många av de andra också är uppfostrade utan direkt kontakt med sin far, börjar de utveckla sin mansroll. Detta leder till en mycket överdriven uppfattning om de maskulina dragen i sin roll. Deras försök att leva upp till den föreställningen de har om männens värld kan få stora inslag av våld och kriminalitet.³⁸

Relationer mellan de mer brottsaktiva gängen är ofta mer tidsbeständiga. Medlemmarna i dessa grupper rekryteras ur en lokal social ungdomsmiljö där brottsligheten utgör en viktig relationsform. I vilken omfattning ungdomen kommer att ansluta sig till en sådan brottslig ungdomsmiljö påverkas av dennes bakgrund och relationer i tonåren.³⁹

1.4.3 Studier av gängverksamheter

Lina Andersson skrev under hösten 2005 en D-uppsats i vilken hon analyserar Hells Angels och Fucked for Lifes uppbyggnad normer och värderingar. Resultatet i studien visar på att faktorer som kan ses som riskfaktorer för att skapa ett kriminellt beteende är att som individ känna ett utanförskap, ha ett svårhanterligt temperament, vara spänningssökande och ha en låg självkänsla. Familjerelationen, föräldrarnas förhållningssätt gentemot barnet samt brist på social kontroll kan också ha betydelse för kriminella gängverksamheter. Även socialgruppstillhörighet och bostadssituation visade sig vara orsaker till kriminalitet.⁴⁰

³⁷ Ibid., s. 244.

³⁸ Ibid., s. 28

³⁹ Sarnecki, *Brottslighet och kamratrelationer* s. 251-252.

⁴⁰ Andersson Lina, *Hells Angels och Fucked for Life –en analys av två gängverksamheters uppbyggnad, normer och värderingar*, D-uppsats Sociologi D HT -05 <<http://epubl.ltu.se/1402-1552/2006/106/LTU-DUPP-06106-SE.pdf>> (Acc. 2007-02-10).

1.5 Kontrollteorier

1.5.1 Hirschi och Gottfredsons självkontrollsteori

Professorerna i psykologi och kriminologi Travis Hirschi och Michael Gottfredson har efter att tagit del av olika teorier samt genomfört studier gällande orsaker till ett kriminellt beteende skapat en teori, självkontrollsteorin. De hävdar i sin kontrollteori att personer med låg självkontroll endast ser stundens tillfredställelse och inte de konsekvenser som handlingen kan ge. De som saknar självkontroll saknar även uthållighet och envishet. Dessutom är de fysiska, impulsiva och äventyrslystna. Den spänning och det risktagandet som en kriminell handling ger är för dem mycket viktig. Personer med låg självkontroll är ofta väldigt självcentrerade. De klarar därför av att utföra brott mot andra människor eftersom de inte känner empati med offret eller förståelse för den smärta de orsakat. Låg självkontroll tenderar att uppkomma från avsaknaden av omvårdnad och disciplin.⁴¹

1.5.2 Sarneckis kontrollteori

Nedan följer en beskrivningen av ytterligare en kontrollteori. Denna teori har utformats av kriminologen Jerzy Sarnecki och avser finna orsaker till svenska ungdomars kriminalitet. Jag har valt att använda mig av denna teori i min studie då den angriper svensk problematik. Som jag tidigare nämnt är det inget faktum att samtliga ”firmamedlemmar” är kriminella men eftersom det finns antydning till detta både i media och i litteratur anser jag det intressant att använda mig av denna teori. Teorin kommer att jämföras och diskuteras med resultaten under sammanfattande diskussion.

Sarnecki har efter att studerat ett antal olika teorier kring bakomliggande orsaker till ett kriminellt beteende arbetat fram en egen teori. Sarneckis kontrollteori inriktar sig på orsaker till brottslighet hos svenska ungdomar och skapades för att söka svar på varför ungdomsbrottsligheten i Sverige ökat det senaste halvseket.⁴²

Sarneckis tes är att kontrollbehovet av en individ är beroende av dennes påverkan på den sociala omgivningen .

⁴¹ Michael Gottfredson, Travis Hirschi, *A general theory of crime*, (Califonia: Standford University Press, 1990) s. 85-120.

⁴² Jerzy Sarnecki, *Introduktion till kriminologi*, (Lund: Studentlitteratur, 2003) s. 300-320.

De personer som är mest kontrollerade i samhället är de som anses vara nyttigast för samhället men även de som orsakar mest skada.⁴³

Arbetsförhållandena för barn och ungdomar har förändrats under det senaste seklet. I dag varken behöver eller tillåts barn arbeta vid tidig ålder. Detta anser Sarnecki vara en av anledningarna till avsaknad av kontroll från vuxna. Minskat ansvarstagande i hushåll och försörjning har lett till utökad fritid hos barn och ungdomar. Till skillnad från arbetsplatsen spenderas denna tid många gånger i avsaknad av vuxna. Även skilda dagsrutiner i vardagen för barn och vuxna har lett till minskad kontroll. Att det inte ges så stort utrymme för gemensam tid för barn och deras föräldrar är något som resulterat i att föräldrarna inte har så stor insikt i och kontroll över sina barn och deras sysselsättning. Sarnecki förmodar att det framförallt är unga mäns beteende som påverkats mest av minskad kontroll.⁴⁴

Vidare menar Sarnecki att landets urbanisering bidragit till minskad kontroll. I mindre samhällen känner invånarna varandra och varandras familjer. Bryter någon mot normerna kommer det snart till omgivningens kännedom. I större städer däremot är det lättare att ”gömma” sig. Brottsliga handlingar eller opassande beteende upptäcks inte lika lätt. Även om det finns personer som dokumenterat beteendet eller handlingen är det inte säkert att det rapporteras. Många gånger resonerar människor som så att känner de inte personen som utfört en felaktig handling så är det inte deras ensak.⁴⁵

Ökat umgänge hos kamrater har gett ökat inflytande vänner emellan. Utförandet av brottsliga handlingar kan därför vara påverkade av interaktioner med kamrater som har ett positivt synsätt på kriminella handlingar. Mest drabbade av nedsatt kontroll är ungdomar som växer upp under socialt och ekonomiskt instabila förhållanden. Detta då de har en större benägenhet att söka trygghet och tillhörighet. Tillhörigheten är för medlemmen oftast det primära och inte de starka åsikter som gängen i vissa fall representerar.⁴⁶

⁴³ Ibid.

⁴⁴ Ibid.

⁴⁵ Ibid.

⁴⁶ Ibid.

1.6 Syfte och frågeställning

Det finns mycket publicerad text kring svenska "firmor", hur verksamheten ser ut, vilka som söker sig till en "firma" och varför. Många åsikter kring ämnet är utan forskningsgrund. Den forskning som jag funnit har undersökt svenska C-supportrars brottslighet och huruvida våldet är dragningskraften till supporterskapet. Jag har i min studie valt att se orsaker till medlemskapet ur flera perspektiv såsom sociala förhållanden, självbild och anledningar till medlemskapet.

Syftet med studien är att undersöka orsaker till medlemskap i "firmor".

Följande frågeställningar har använts för att besvara syftet:

- Hur ser deras bakgrund och sociala förhållanden ut?
- Hur ser deras självbild ut?
- Varför är de medlemmar?

2. Metod

2.1 Urval

Inledningsvis hade jag endast tänkt intervjua personer som idag är verksamma inom en "firma". För att även få en utomstående bild av vilka som ansluter sig till firmor och om det finns likheter mellan dessa personer valde jag att även intervjua supporterpolisen. Avgränsningen har hållits till de Allsvenska fotbollsklubbarna i Stockholm och deras "firmor" (AIK, Djurgårdens IF, Hammarby IF och Brommapojkarna). Eftersom Brommapojkarna enligt supporterpolisen inte har någon "firma" uteslöt jag dem. Jag valde att intervjua personer som är lite äldre, det vill säga tjugo år och uppåt. Detta för att de har mer erfarenhet av medlemskapet i "firman".

2.2 Process

Totalt har sex intervjuer genomförts. Fyra intervjuer med personer som är eller har varit aktiva inom en "firma". De två resterande intervjuerna genomfördes med supporterpoliser. Jag hade för avsikt att även intervjua en medlem i Firman Boys (AIK:s "firma"). Tyvärr kom han inte till avtalat möte. Det visade sig var svårt att finna aktiva medlemmar som är villiga

att låta sig intervjuas. På grund av tidsbrist tvingades jag därför ta bort specifika krav som lagtillhörighet etcetera hos de intervjuade.

Jag har intervjuat tre personer som är medlemmar idag. Två är medlemmar i DFG och en är medlem i KGB. Åldern på dessa män är trettioåttå, trettio respektive tjugotre år. Dessutom har en intervju genomförts med en trettiofemårig före detta medlem i Djurgårdens "firma". Jag har också intervjuat två supporterpoliser, verksamma i Stockholm. Detta för att få en bild från utomstående personer men som kommer i kontakt med "firmamedlemmar" i sitt yrke.

Kontakt med de intervjuade fick jag via vänner med samtliga förutom med en person. Kontakten med poliserna togs via telefon. I det fallet där jag själv var den som tog första kontakten fick jag numret genom ett poliskontor. Vid den andra kontakten var det en arbetskamrat som efter att ha pratat med vederbörande gav mig dennes telefonnummer. Via telefonkontakt bestämdes sedan ett möte för intervju. Intervjuerna genomfördes på olika datum men båda på deras arbetsplats. Varje intervju tog cirka trettiofem minuter. Vid en intervju som hölls med en av de aktiva medlemmarna var det en vän till mig som både tog kontakten samt föreslog tid och plats för intervjutillfället. Intervjun varade i cirka trettio minuter och genomfördes hemma hos respondenten. Närvarande i lägenheten var även min vän. Mötet med den före detta medlemmen genomfördes på dennes arbetsplats och tog cirka trettiofem minuter. Respondentens telefonnummer fick jag av en annan vän. Personen i fråga var förberedd på mitt samtal och hade blivit någorlunda informerad om intervjun och dess syfte innan jag tog telefonkontakten. Även den andra aktiva medlemmens telefonnummer fick jag av ytterligare en vän. Respondenten var i detta fall dock varken informerad om att jag fått hans telefonnummer eller mitt syfte med intervjun. Till en början var han något skeptisk till att medverka men så småningom gick han med på det. Platsen bestämdes till ett café och samtalet varade i cirka trettio minuter. Kontakten med den tredje aktiva medlemmen och sista respondenten tog jag tillsammans med en vän, som är bekant med personen i fråga. Via telefonkontakt kom vi överrens om att träffas på ett café. Respondenten hade vid mötet med sig en vän. Han var närvarande under vissa delar av intervjun som pågick i cirka tjugofem minuter.

2.3 Metodval

Jag valde att göra en kvalitativ undersökning då jag tror att det ger mer uttömmande svar. Frågorna konstruerades utifrån syftet, frågeställningarna och tidigare forskning. Det har inte funnits ett antal bestämda intervjufrågor utan dessa konstruerades utifrån den intervjuades svar. Dock har det funnits förbestämda områden som tagits upp (se bilaga 1 och 2). Intervjuformen kan därför ses som ostrukturerad.⁴⁷ Vid de intervjuer som gjorts med polisen har jag ändrat något så att frågorna har handlat om deras uppfattning kring ”firmamedlemmars” beteende och bakgrund.

2.4 Validitet och reliabilitet

Hur sanningsenligt personerna i fråga svarat kan jag inte vara helt säker på. Det finns också en risk att mina förutfattade meningar spelat in både vid intervjutillfället likväl som under sammanfattande diskussion. Jag har försökt att vara objektiv men min tolkning av svaren kan skilja sig från andras.

Att det vid två tillfällen varit personer närvarande under delar av intervjun skulle kunna ses som negativt då dessa kan ha påverkat den intervjuades svar. Dessutom kan det ha varit till nackdel att intervjuerna genomfördes på ett café i och med att det finns andra personer i lokalen. Jag är dock av den meningen att svaren inte har påverkats speciellt mycket av detta. I och med att medlemmarna själva valde mötesplatserna är jag av den uppfattningen att deras svar skulle se likadana ut oavsett var vi befann oss. Vi satt vid båda tillfällena avskilt och dessutom hävdade de själva att det för dem inte spelade någon roll att andra människor befann sig i lokalen. De vänner som under två intervjuer var närvarande var nära vän till respondenten och de satt endast med under begränsad tid. Jag ser snarare att deras närvaro kan ha uppfattats som en trygghet än ett störningsmoment.

Polisens svar är baserade på deras uppfattning utifrån de medlemmar de träffat i sitt yrke, vilka endast utgör en del av samtliga medlemmar. Svaren kan ifrågasättas då dessa många gånger bygger på egna uppfattningar och inte fakta. Dock ska deras svar i denna studie endast ses som ett komplement till den bild som de aktiva ger.

⁴⁷ Alan Bryman, *Kvantitet och kvalitet i samhällsvetenskaplig forskning*, (Lund: Studentlitteratur, 1997) s. 59.

En av de intervjuade är en tidigare medlem. Intervjun hade samma upplägg som de intervjuerna som genomfördes med de aktiva. Det primära syftet var att få svar på frågor gällande egen sociala bakgrund, självuppfattning och orsaker till medlemskapet. Jag anser att det kan ha varit till fördel att han inte längre är medlem eftersom han nu har en mer distanserad bild till medlemskapet och dess anledning.

I och med att jag inte följde ett schema med specifika frågor så kan jag nu i efterhand se att det finns några frågor jag inte fått helt besvarade av samtliga. Huvudfrågorna som jag haft för mening att ställa anser jag ändå blivit besvarade. I och med att jag har använt mig av denna form tycker jag att jag kunnat spinna vidare inom andra ämnesområden och på så sätt fått mer uttömmande svar.

Intervjuerna har spelats in och därefter har jag skrivit ner dem. Vid enstaka tillfällen har det varit svårt att på ljudupptagningen höra något eller några ord i en mening. Detta anser jag dock inte påverkat innehållet i det stora hela.

Denna undersökning är relativt liten. Sex personer har totalt intervjuats och av dem är tre aktiva i dagsläget och en har varit aktiv. Det är möjligt att resultatet skulle se annorlunda ut om fler intervjuer hade genomförts. Polisen ger en bild av att det håller på att ske förändringar kring vilka som söker sig till "firmorna". Därför kan det vara så att resultatet skulle se annorlunda ut om en liknande studie skulle genomföras om några år.

3. Resultat

Resultatdelen är uppdelad i fyra delar. Tre utav dem utgår från mina frågeställningar; sociala förhållanden, självbild samt varför de är medlemmar. Den fjärde delen, generell bild av vilka som söker sig till "firmor", beskriver respondenternas uppfattning om vilka som är "firmamedlemmar". Denna del valde jag att ha med då jag tycker att det är viktigt att låta de intervjuade ge en bild av vilka de anser söker sig till verksamheten. Delar av intervjun kommer att presenteras i resultatdelen eftersom jag anser att det är av vikt att presentera varje person för sig under de olika avsnitten. På så sätt kan läsaren följa varje person och utrymme för egen tolkning ges. Det som inte ansetts relevant för undersökningen i intervjumaterialet har tagits bort. Varje del börjar med en sammanfattande text av de intervjuade personernas

svar kring frågeområdet. Jag har valt att presentera den före detta medlemmens intervju svar tillsammans med de aktiva medlemmarnas svar. Då jag inte anser det nödvändigt att redovisa supporterpolisens svar enskilt kommer de två polisernas svar presenteras i en samlad text under varje rubrik. Viktigt att tillägga är att polisernas svar är utifrån deras uppfattning och baserar sig på de medlemmar de kommit i kontakt med, vilket inte är samtliga.

Respondenternas namn är fingerade och i texten möts läsaren av Johan, Mattias, Andreas och Micke.

3.1 Sociala förhållanden

3.1.1 Familj och bostadsmiljö

Det finns inget som pekar på att de intervjuade "firmamedlemmarna" skulle komma från liknande familjeförhållanden. Här finns ett stort spann. Det finns de som växt upp i välbärgade familjer med båda föräldrarna till dem som vuxit upp med ensamstående föräldrar med sociala problem. Även bostadsområdet varierar, det är alltifrån bättre ansedda till sämre ansedda områden.

Johan

Johan berättar att han i tidig ålder flyttade till Stockholm från södra Sverige. Han har vuxit upp med båda föräldrarna samt en storasyster och en lillebror i ett relativt välbärgat område i södra Stockholm. Johans mamma arbetar inom äldreomsorgen i en av Stockholms kommuner medan hans pappa arbetar som läkare. För sex år sedan flyttade familjen till Stockholms innerstad.

Mattias

Mattias är uppvuxen något utanför Stockholm. Han har bott på fyra olika ställen både i fattiga områden likväl som i välbärgade: "Jag har bott både fattigt och rikt både slummen och gettot". Han definierar själv slummen som ett invandrartätt bostadsområde. Mellan tio- och fjortonårsålder bodde han, som han själv uttrycker det, i ett rikemansområde. Fram tills Mattias var tio år levde han tillsammans med båda sina föräldrar. Efter det bodde han endast med sin mamma. Han har även en äldre syster.

Andreas

Andreas har, som han uttrycker det själv, haft en brokig uppväxt. Han kommer från en alkoholistfamilj och har vuxit upp med sin mamma: ”Jag har bott med min mamma och hennes så kallade män”. Hans mamma arbetade inom krogbranschen. Han berättar vidare att han bott på omkring tio olika adresser. Det har varit allt från olika förortsområden, både bättre och sämre ansedda, till innerstaden. Andreas har tre bröder.

Micke

Micke är uppvuxen med båda sina föräldrar samt syskon i ett övre medelklassområde i södra Stockholm. Hans pappa arbetade som reklamchef vid televerket. Han beskriver själv sin uppväxt som: ”Har väl haft det hyfsat ställt. Inte så där jättelyx men bra ställt”

Supporterpolisen

Polisen är av den uppfattningen att medlemmarna representerar alla samhällsklasser. Enligt dem kommer många av medlemmarna från ganska ordnade förhållanden. Dock finns en antydning till att flera av de yngre medlemmarna kommer från sämre uppväxtförhållanden.

3.1.2 Familjerelationer

Det har visat sig att mammorna betyder mycket för de intervjuade medlemmarna. Kontakten dem emellan är väldigt bra och respondenterna skattar sina mammor högt. Papporna är inte lika populära och i vissa fall är kontakten helt bruten. Föräldrarnas förhållningssätt till sina barn skiljer sig. En medlem beskriver förhållningssättet som normalt. Båda föräldrarna har alltid funnits där och de har varken varit för stränga eller gett för mycket frihet. En av respondenterna uttrycker att föräldrarnas närvaro varit bristande. En annan av de intervjuade vittnar om en god relation till sin mamma. En person beskriver sin uppväxt som helt okey men uttrycker en känslomässig avsaknad från sin far.

Johan

Johans föräldrar lever fortfarande tillsammans och kontakten till dem beskriver Johan som mycket god. Dock berättar han att de knappt vet något om hans delaktighet i firman. ”Jag har inte berättat allt, det vill jag inte att de ska veta” Han beskriver sina föräldrars förhållningssätt mot honom som normala och menar att han varken är bortskämd eller hårt styrd.

Mattias

Mattias har alltid haft en bra kontakt med sin mamma och han har en väldig respekt för henne. ”Hade jag inte haft en så bra mamma som jag har nu så hade jag nog spårat helt och hållet. Hon var den enda som jag inte skulle göra ledsen. Resten sket jag i.” Med sin pappa har han däremot knappt någon kontakt. Han flyttade ifrån familjen och Mattias har endast träffat honom tre gånger sedan han var tio år.

Andreas

Andreas har idag mycket bra kontakt med sin mamma. Han och hans pappa har knappt någon kontakt alls och så har det varit under hela hans uppväxt. Han berättar att han var mycket ensam hemma som barn. När jag frågar hur hans mammas förhållningssätt varit mot honom då han var liten svarar han: ”Äh frånvarande, hon var ju mycket och jobbade och så där och sedan var hon borta på sina suparturnéer. Jag var mycket ensam och så där helt enkelt.”

Micke

Micke har även han alltid haft en bra relation till sin mamma. Relationen till pappan beskriver han som hyfsad och påpekar att hans pappa alltid arbetat mycket. Micke berättar att han medvetet valde bort sin familj för gänget men att kontakten med mamman alltid har funnits där. Vid femtonårsålder var han och en kompis inblandad i en anlagd brand. Föräldrarna tyckte inte om detta men stöttade honom: ”Min farsa la ju ner sin själ i det där och jag vart ju rentvådd, det var ju allvarlig vårdslöshet vilket var ett misstag då”. Micke berättar vidare att hans pappa istället för att gå in känslomässigt stöttade honom genom att ordna bra advokater etcetera. Föräldrarnas äktenskap var mer eller mindre i upplösning under denna tid men med tanke på barnen väntade de med att skilja sig tills dessa blev vuxna. Det var aldrig något bråk hemma och Micke anser inte att hans föräldrar skulle ha agerat på något annat sätt under hans uppväxt.

Supporterpolisen

På frågorna gällande medlemmarnas familjereationer är det de yngre medlemmarna som kommer i fokus. Polisen berättar att föräldrarna till de minderåriga medlemmarna oftast bryr sig om sina barn och arbetar hårt för ett förändrat beteende. Det finns dock de som av olika anledningar inte är speciellt samarbetsvilliga med polisen. Dessa föräldrar har ofta inte så stor vetskap om vad deras barn gör på fritiden: ”De kanske är tvungna utav olika anledningar,

kanske måste jobba mycket för att få det att gå ihop ekonomiskt kanske, så barnen kanske bor själva ganska mycket”

3.1.3 Skola och arbete

Skolgången varierar något. Merparten har gymnasieutbildning. Ingen har i dagsläget en högre utbildning men några funderar på att vidareutbilda sig. Tre av de intervjuade uppfattades av lärarna under skoltiden som stökiga och ganska jobbiga. Det har visat sig att deras beteende berodde på flera olika bakomliggande orsaker. Den fjärde respondenten tror att hans lärare skulle beskriva honom som lugn och söt. Även yrkesvalet skiljer sig. En del arbetar inom omsorgsverksamhet och andra är egna företagare.

Johan

Johan gick det tekniska programmet på gymnasiet. Han uppger att han trivdes bra i skolan, mycket för att de flesta av hans vänner gick där. Dock var han inte nöjd med programmet som inte var av den goda standard som hade utlovats. Han har inte fortsatt att studera vidare på grund av att han ännu inte kommit på vad han vill vidareutbilda sig till. Planen är att studera vid högskolan så fort han bestämt sig inom vilket område han vill arbeta. Idag livnär han sig som pokerspelare.

Fram till nionde klass beskriver han sig själv som kaxig och uppkäftig. Något som kanske inte alltid uppskattades av lärarna. Han anser dock att de flesta i den åldern uppförde sig på det viset.

Mattias

Mattias gick det sociala programmet på gymnasiet. Han byggde på sin utbildning till tre år istället för de två år som egentligen erbjöds. Mattias trivdes bra i skolan: ”Jag fick godkänt men inte mer. Det var säkert för att jag var där.” Lärarna skulle förmodligen beskriva honom som den söta killen som alltid var närvarande. Mattias har funderat över att vidareutbilda sig till specialpedagog. Han har sedan gymnasiet arbetat som lärarvikarie och idag arbetar han med ungdomar både i skolan och på ett gruppboende.

Andreas

Andreas gick nio år i grundskolan och sedan två år på kontors- och handelslinjen på gymnasiet. Han har inte vidareutbildat sig i skolan utan genom yrkeslivet. ”Det är mer att man är självlärd. Jag har jobbat med ganska mycket grejer och lärt mig där igenom liksom. Sedan har jag lärt mig genom livets hårda gatuskola.” Idag är Andreas egen företagare. Hans uppfattning är att hans lärare skulle beskriva honom som väldigt högljudd och bråkig.

Micke

Micke hoppade mer eller mindre av skolan i nian. Han fick dock ut betyg från högstadiet. Han berättar att han inte gillade att gå i skolan: ”Förstod inte varför jag skulle sitta och plugga en massa saker som inte hade någon koppling till vuxenlivet”. Enligt Micke kunde inte skolan hantera det faktum att han misstänktes för anlagd brand. Micke upplevde att skolan tog avstånd. ”Efter det så tog de alltså dels skolan de signalerna man fick från skolan, de kunde inte hantera det där så de mer eller mindre liksom ville att jag skulle sluta skolan.” Istället för att försöka hjälpa och bygga upp ett skyddsnet runt honom gav de Micke signaler om att de mer eller mindre ville att han skulle sluta skolan.

Micke har arbetat sedan högstadiet. Han började arbeta på ett lager två veckor efter att han slutat skolan. Han har arbetat på Pripps, kört läskmaskiner, varit kursledare. Idag är han ansvarig i en verksamhet som hjälper unga män som hamnat snett.

Supporterpolisen

Av dem polisen mött är det många som har eller haft problem i skolan. Det är inte omöjligt att många av medlemmarna har diagnoser som ADHD och koncentrationsproblem. Förmodligen har flertalet upplevts som bråkiga och stökiga av skolpersonalen.

3.1.4 Vänskapsrelationer

De flesta av de intervjuade har många vänner och har alltid haft det. Genom skola och idrottsföreningar har de funnit kamrater. De har fortfarande kontakt med en del av barndomsvännerna men inte längre i lika hög grad. Många nya kontakter har skapats i och med medlemskapet i ”firman”. Vännerna beskrivs som nästintill familjemedlemmar, det är personer som ställer upp för dem och som de kan lita på.

Johan

Johan berättar att han haft en ganska bred umgängeskrets. Då han var yngre umgicks han med vänner från idrotten och skolan. Av de gamla vännerna är det ungefär fem personer som han fortfarande har mycket bra kontakt med. Johan har några vänner som har samma relation till fotbollen som han har. I och med medlemskapet i "firman" har han även träffat nya vänner. Då jag frågar hur Johans vänner ser på att han är "firmamedlem" svarar han att de flesta är fotbollsintresserade. Han berättar nästan allt som händer kring "firman" för dem istället för att de ska läsa det i tidningarna. Han anser att den bild tidningarna målar upp är falsk.

Mattias

Som liten hade Mattias väldigt många kamrater. Många av dem var invandrare. Själv var han den ende svensken. Han var inte den tystlåtna killen men heller inte den som alltid skulle stå i centrum, inte ledaren. Han beskriver sig själv som den lille lugna och söta killen som hängde med de äldre. Mattias har fortfarande väldigt mycket vänner men det är få han ringer. Mattias bästa vän från högstadiet är idag död. Han blev mördad efter att ha valt den kriminella vägen.

Då jag frågar Mattias vad hans vänner anser om att han är medlem i en "firma" svarar han: "Äh det är många här som inte riktigt fattar vad det handlar om. Okey de vet vad det är men inte vilken bredd vi har och vilka bra grabbar vi har." Enligt honom själv så är det ingen som dömer honom för det. "De förknippar mig mer med (laget) än huliganism."

Andreas

Andreas har idag ett tjugotal mycket nära vänner. Han beskriver deras relation som ett substitut för familjen. De flesta av dem har känt varandra sedan tonårsåldern då de hängde i Kungsan (Kungsträdgården). Andreas har även två vänner kvar från barndomen. De är inte "firmamedlemmar" men accepterar hans val. Andreas är idag en av ledarna i vänskapskretsen. Beroende på åldern plus de erfarenheter han hunnit samla på sig genom åren är det många som anser sig kunna anförtro och lita på honom. Han säger att han alltid haft ledaregenskaper och tillägger att vissa har det och andra har det inte. Andreas säger att hans vänner från barndomen skulle beskriva honom som juste och omtänksam. Med vissa undantag: "Alla kan ju inte älska en".

Andreas tror att vänskapen skulle fungera även utan inblandning av våld. Detta då det är upp till var och en om du vill vara med och fightas eller inte. Det är ingen som tvingar någon men

han är väl medveten om att gruppsytryck kan förekomma: ”Det här mer en kamratgrej plus att stå upp för sitt lag. De här handlar mer om tillhörighet.”

Micke

Micke hade vid tidig ålder många vänner både inom skolan och i de olika idrottsorganisationer han var delaktig i. Men då han i tonåren var inblandad i en brand var det några av hans vänners föräldrar som tog avstånd från honom och uppmanade också sina söner att göra detsamma. Micke kände ett utanförskap och började därför söka sig till punkarkulturen. Han började spendera allt mer tid i en samlingslokal i Haninge. Så småningom anammade han deras stil och började bära kängor, tuppkam etcetera. I och med detta kom han och hans tidigare vänner att alltmer växa ifrån varandra. Han hittade ett nytt gäng där den starka gemenskapen var det som höll dem samman: ”Musiken är väl bara ett sätt att föra människor samman och det handlar om utanförskap för allihopa och den gemenskapen man har det är den som kittar ihop även ”firmor”. Det kan jag känna än idag att den gemenskapen var helt sjuk så den har väl styrt ganska mycket av mina livsval de följande elva, tolv åren som kom efter det och jag har gått i många olika subkulturer skinheads, punkare och firmor. Familjekänslan har man hittat i gänget snarare än att ha hittat den hemma.”

Supporterpolisen

Polisen tar upp gängtillhörigheten som en stark orsak till att gå med i en ”firma”. Sammanhållningen i dessa grupper är stark. Medlemmarna bryr sig om varandra och backar upp varandra. Ofta är det genom vänner som de kommit i kontakt med ”firman”. ”Visst finns det de som är ledaregestalter också men majoriteten av medlemmarna är nog de som hänger med och som tycker att det är häftigt att vara delaktig”

3.1.5 Idrott

Samtliga av de intervjuade var aktiva idrottare då de var yngre. Alla spelade fotboll men även andra lagsporter utövades. De flesta tränar även idag, det är olika idrotter som utövas.

Johan

Johan har tidigare varit aktiv fotbollsspelare, hockeyspelare och innebandyspelare. Han utövar även idrotter idag.

Mattias

Mattias var tidigare aktiv fotbollsspelare men slutade när han var arton på grund av skador.

Andreas

Andreas har spelat bandy, fotboll och ishockey men slutade i trettonårsålder då andra saker blev mer intressanta. I dag utövar han thaiboxning och har gjort det i många år.

Micke

Micke spelade fotboll och handboll fram tills han var tonåring. Idag spelar han fotboll, utövar kampsport och boxas. Han har lärt sig att finna kickarna genom idrotten.

Supporterpolisen

Det skiljer sig något mellan de äldre medlemmarna och de yngre. Många av dem som söker sig till en ”firma” idag har inte något stort idrottsintresse. De äldre däremot har i de flesta fallen alltid varit genuint idrottsintresserade. Några har kommit i kontakt med ”firman” genom sin lagtillhörighet. Från början gick de på matcher och stod i klacken och sedan har de allt eftersom glidit över till att bli ”firmamedlemmar”. Andra har rekryterats till ”firman” då de är erkänt duktiga på att slåss. De som saknar idrottsintresse tror polisen endast kommer att vara medlemmar under en kortare period.

3.1.6 Brott

De intervjuade finns med i brottsregistret och det rör sig om misshandel, narkotikabrott etcetera.

Johan

Johan är straffad för rattfylla, ett brott han ångrar mycket idag. Han har också dömts för misshandel två gånger. Han tror inte att han kan finna samma spänning och kickar inom annan kriminalitet. ”Detta är inte straffbart på samma sätt, det har man hela tiden i bakhuvudet och då kan man slappna av på ett helt annat sätt. Om man jämför med ett bankrån[...]för det här brottet kan du få böter eller fängelse i någon månad och då får du fotboja eller samhällstjänst det blir en helt annan sak.”

”Jag är alltid spiknykter och drogfri främst för att om polisen skulle ta mig och om jag skulle åka dit så har de inget att ta mig för. De kan inte ta mig för påverkan och de kan inte säga att jag har slagit någon för att de har ingen anmälan mot mig. De kan göra en anmälan men det gör de oftast inte.”

Mattias

Mattias är även han med i brottsregistret. Han uppger att nittiofem procent av brotten han begått är misshandel och fem procent är narkotikabrott. Han har ingen dom i samband med ”firtatillhörigheten”. Samtliga gånger har han utfört brotten själv. Mattias tror inte heller att han kan finna spänning och kickar inom annan kriminalitet: ”Nej jag är absolut ingen som söker brott så. Jag kan inte ens stjäla en påse godis [...] skratt [...]” Han tror att det finns en skillnad i att söka sig till annan kriminell verksamhet och att söka sig till en ”firma” då det många gånger handlar om pengar i det fallet: ”Ja det tror jag då kan de nog söka efter pengar om det är en kriminell liga som håller på med droger och rånar och gör sådana där grejer. Det tror jag. Här söker man kicken tror jag och det är laget vi håller på. Vi har rika killar om man säger så. Alla möjliga. Jag menar nu har det blivit en casual kultur liksom jag menar kläderna som ska has. Det kostar att klä sig som kille som är med. Det går inte att leva på studiemedel och köpa någon gång ibland.”

Andreas

Andreas är även han med i brottsregistret och har som han säger själv haft en kriminell bana. Han har utfört brott både tillsammans med andra och ensam.

Micke

Micke finns också med i brottsregistret. Han ansågs under en period vara en av Sveriges farligaste individer och har bland annat varit misstänkt för mordet i Hammarbysjöstad samt för att vara lasermannen: ”Visst var det rätt spännande och så där men det var inte värt det. Man vart knivhuggen, överkörd och så där. På det stora hela så gav det en mer ärr än vad det var kul”.

Micke menar att droger förekommer mycket både inom denna verksamhet likväl som i övrigt i Stockholm i dag. Han beskriver det som att drogerna ibland är viktigare än klubbtilhörigheten. Genom drogerna kommer även personer från olika ”firmor” i kontakt med varandra.

Supporterpolisen

Den ena polisens är av den uppfattningen att många av medlemmarna är involverade i kriminell verksamhet. Det kan då handla om narkotikabrott, stölder etcetera. Dock är inte insikten i medlemmarnas brottsregister speciellt stor: ”En del säljer ju narkotika själva från den ena firman till den andra. Sådana saker. En del går säkert i varandra och dels jag kan ju tänka mig att det finns en del rånare i det här också. Det här är det jag tror men inget jag har belegg för. De här umgås även privat över firmagränserna och slåss och hålla på så att man vet inte precis vad de håller på med.” Den andra polisen anser inte att det är så många av medlemmarna som är med i brottsregistret. De gånger brott figurerar är det sällan grövre brott. Båda säger att narkotika förekommer.

3.2 Självbild

3.2.1 Självbild/förebilder

Självförtroendet hos de intervjuade har växlat precis som hos många andra. De beskriver perioder då de haft ett sämre självförtroende och perioder då de sett sig själva som oövervinnliga. Dåligt självförtroende har bland annat gett sig i uttryck genom att de intagit en roll för att hitta ett sätt att hävda sig eller sökt alternativa grupperingar för att finna en identitet. En av de intervjuade säger sig alltid haft ett gott självförtroende. Ytterligare en person säger att han alltid haft en positiv bild av sig själv och mestadels haft ett gott självförtroende. De har inte haft sina pappor som förebilder utan hittat andra män de sett upp- och tytt sig till. Även manliga idrottare och artister nämns som förebilder. Då de var yngre drömde de om en karriär som idrottare, artister eller inom räddningstjänsten.

Johan

I början av högstadiet var Johan ganska liten till växten: ”Så upphävde jag det genom att vara kaxig och stå upp.” I årskurs nio hade han dock vuxit till sig. Johan beskriver sig som den som hördes och syntes mest. Det var han som tog ledarrollen och förde talan. Idag skulle han däremot beskriva sig själv som en lugn kille som inte behöver hävda sig.

Han har haft förebilder som varit sportrelaterade. Ingen förebild förekom inom släkten eller vänskapskretsen. ”På min pappas sida var alla professorer och läkare och det var ingenting

som intresserade mig.” Då Johan var yngre drömde han om en karriär inom idrotten men insåg allteftersom att han inte hade tillräcklig talang och motivation.

Mattias

Mattias anser sig alltid haft ett bra självförtroende. Han har alltid haft ”back ups” att ringa som ställt upp för honom vad än det har gällt. Förebilder har även varit idrottsrelaterade män. Hans pappa har aldrig varit någon förebild däremot såg han alltid upp till sin systers pojkvän. Honom såg han både som en pappa och en bror. Som liten ville Mattias antingen bli brandman eller polis. Han släppte dock de planerna i fjorton-, femtonårsåldern då han själv kom i kontakt med polisen.

Andreas

I ungdomsåren såg Andreas sig själv som: ”Störst bäst och vackrast och snyggast och så där men ja med dalar och toppar naturligtvis som alla barn och ungdomar liksom”. Andreas har alltid haft en mycket positiv bild av sig själv. Han är väldigt social och har alltid haft lätt med folk men tillägger att han varit något bråkig.

Police och andra rockband var förebilderna då han var liten. En annan förebild var en elevassistent han hade i årskurs fem. En person som ingav trygghet och var ett bra stöd. Fram till tolv-, trettonårsåldern ville Andreas bli racerförare eller rockstjärna. Efter det försvann framtidsdrömmarna i takt med att flickor, festa och göra bus blev allt mer intressant: ”Känna sig fri liksom och vara borta från vuxen världen. ”

Micke

Efter att Micke varit misstänkt för att ha anlagt en brand tappade han fotfästet. Han sökte sig alternativa grupperingar för att finna en identitet.

Supporterpolisen

I grupp har medlemmarna mycket gott självförtroende. Här blir de bekräftade och uppskattade. Dock kan deras agerande skilja sig lite då de är utanför gruppen, flera är då mer lågmälda: ”Annars kan de nog vara tysta och försynta, inte göra så mycket väsen av sig.” En av poliserna är av den åsikten att medlemmarna blir bekräftade av varandra i dessa grupperingar. En bekräftelse som många gånger har saknats i skolan.

3.2.2 Hierarki

Det råder viss hierarki i dessa grupper. Framförallt är det de yngre som ser upp till de äldre. De vill visa upp sig och visa att de är att lita på. Det är viktigt att bevisa för de övriga medlemmarna att du är någon att lita på och att du backar upp dina vänner. Dessa egenskaper skattas oftast högre än ålder.

Johan

Det råder en viss hierarki säger Johan. När han var sjutton, arton år såg han upp till dem som hade varit med ett tag: ”Vilka man kan lita på lär man sig snart.” Vid vissa samlingar kommer upp emot hundratjugo personer och av dem kan det vara trettio till fyrtio personer som Johan vet att han kan lita på. Som backar upp honom.

Mattias

”Den som står i högre rang än någon annan är den som varit med ett tag och bevisat att honom kan man lita på.” De personer som kan ta för sig när det gäller slagsmål är de han har respekt för. Sedan finns det dem som inte har bevisat detta. Många av de yngre medlemmarna gör saker för att visa upp sig, visa att de duger. Enligt Mattias slåss man för sitt lag för att visa att det är de som är de bästa.

Andreas

Andreas säger att det inte råder speciellt mycket hierarki i deras grupp. Det har snarare blivit en självklar ledare som folk lyssnar på. Det är ingen som sparkar neråt och talar om för andra vad de ska göra och säga. De kan finnas de som ser upp till de äldre men Andreas anser att man inte når en viss status för att man nått en viss ålder. Enligt honom handlar det istället om hur man är som person.

Micke

Enligt Micke förekommer hierarki. Många av de äldre har stor makt men det handlar även om att vara tongivande, ta initiativ och vara ledare.

Supporterpolisen

Hierarki förekommer. Ofta är det de yngre som ser upp till de äldre. De söker bekräftelse och uppskattning och vill uppåt i trappan. I dessa grupperingar finns klara ledare som styr.

3.2.3 Barn

Ingen av de intervjuade skulle uppskatta om deras son berättade att han var medlem i en ”firma”. Orsaker som uppkommit under intervjuerna är att våldet trappats upp, att tilliten till sonen inte skulle vara lika hög som till sig själv och att det finns andra vägar att gå om det handlar om ett sätt att hävda sig.

Johan

”Jag skulle fan döda honom” är Johans spontana svar på frågan hur han skulle reagera om han son anslöt sig till en ”firma”. Han berättar att han inte hade tyckt om det för att han inte skulle ha samma tillit till honom som han har till sig själv.

Mattias

Mattias hade heller inte riktigt gillat om hans son anslöt sig till en ”firma”. Först säger han att det är fel men när jag ifrågasätter varför han tycker att det är fel ändrar han sig och säger att det är fel ibland. Orsaken till att han är tveksam beror på att våldet trappats upp den sista tiden samt att oskyldiga drabbas. Han anser att slagsmålen ska ske utanför arenan mot dem som är med på det och att de uppsatta reglerna ska följas. De uppsatta reglerna följs dock inte alltid i dagsläget. Dessutom skulle han ifrågasätta om det är sonens egna val och hur långt han är beredd att gå.

Andreas

Andreas skulle inte tillåta sin son att ansluta sig till en ”firma” förrän han blev myndig. Han anser att det är hans ansvar som pappa att uppfostra sina barn och förklara för dem hur saker och ting ter sig. Enligt honom är man inte kapabel att fatta så pass vettiga beslut vid femton-, sextonårsålder. Han säger att de som är äldre har i alla fall en viss mognad och vet många gånger vad som är rätt och fel. Det råder en viss kod inom denna verksamhet. Koderna följs för det mesta men det har hänt att det gått till överdrift.

Micke

Även Micke skulle göra motstånd om det visade sig att hans son var medlem i en ”firma”. Han påpekar att sonens ålder och hur han utvecklats som individ skulle påverka hans reaktion. ”Givetvis ska jag försöka uppfostra honom och få honom att förstå” säger Micke. Skulle det visa sig att detta var ett sätt för hans son att hävda sig skulle Micke sätta sonen i armén eller

något liknande. Han har själv bevittnat personer som efter lumpen vuxit ifrån liknande gäng och dess värderingar.

3.3 Varför de är medlemmar

3.3.1 Anledningar till medlemskapet

Kicken de får av slagsmålet nämner de intervjuade som väldigt viktig. Även hat och erkännande från andra ”firmor” är faktorer som spelar in. Tillhörigheten och gemenskap är nyckelord. Några anser att dessa grupperingar skulle kunna bibehållas utan slagsmål medan andra anser att fighterna och den adrenalinkick som utvinns är en viktig del av verksamheten.

Johan

Johan har alltid hållit på sitt lag och hans pappa tog med honom på fotbollsmatcher när han var yngre. Det var i tolvårsålder då han började åka ensam till matcherna som hatet till andra klubbars supportrar uppkom: ”Sedan när jag började åka ensam, kanske vid tolvårsåldern så kommer det fram äldre män som rycker av en halsduken och då är det klart då börjar man ogilla eller hata [...] och [...] (de andra Stockholmslagen). Sedan när man blev äldre och blev större och starkare då ville man ju ge tillbaka.”

Det var genom kamrater som sedan tidigare var medlemmar som han kom i kontakt med verksamheten. Det var även dessa vänner som tog med honom på hans första ”box” och sedan var han med. Det finns en stor gemenskap men Johan resonerar som så att det skulle vara väldigt svårt att skippa slagsmålen. Enligt Johan är det en process som börjar långt innan själva fighten. De träffas innan och bygger upp känslan. Vid mötet av den andra ”firman” pumpas adrenalinet. Har du en gång varit med anser Johan att det är svårt att slita sig. Han tror dock att han skulle kunna finna kickar och spänning genom till exempel fallskärmshoppning och bungyjump.

Mattias

Mattias har alltid hållit på sitt lag men det var framförallt i tretton-, fjortonårsåldern då han började åka själv till matcherna som det stora intresset kom. För honom var det ett självklart val att bli medlem.

På frågan vad får du ut av att vara medlem svarar Mattias: "Äh sist nu fick jag ett krossat skallben haha [...] lång tystnad [...] jag får ut att ja men att [...] (laget) har de bästa supportrarna vi är de tyngsta" Han vill att andra firmor ska veta att hans lag är nummer ett. I början tyckte han att det var lite coolt att vara med men allt eftersom har det blivit mer en känsla av gemenskap och ett sätt att träffa grabbarna. Enligt Mattias skulle gemenskapen kunna bibehållas utan slagsmål. De träffas och gör många saker tillsammans. Ibland åker de till exempel på kryssning. Mattias hävdar att det är ytterst sällan det blir bråk, det är Djurgårdens, Hammarbys, AIKs, Göteborgs och ibland Helsingborgs "firmor" som slåss. Adrenalin och kickar uppger även Mattias som en anledning till att slåss: "När vi står öga mot öga med ett hundratal svartklädda killar då pumpar adrenalin." "

Andreas

Andreas var sexton när han följde med på sin första bortamatch. De var ett gäng kamrater som åkte tillsammans. Då var inte våldet så organiserat som det är idag även om det även då var stökigt på matcherna. Andreas berättar att han alltid haft en förkärlek för oreda. Han säger att det fanns en viss spänning i att åka till bortamatcher där stadsborna stod och inväntade bortalagets supportrar för eventuell fight: "Då var vi tvungna att hålla ihop och fightas mot raggare eller var det var man blev jagad av."

Aggression och adrenalin anger Andreas som det han får ut av att vara huligan. Vänskapen är även ett av nyckelorden. Han säger att man har sina vänner och vill inte svika dem. Sedan är det även en viss känsla i att möta motståndarna. Andreas anser att det har med tryggheten i tillhörigheten att göra: "Vi lever i ett nytt och industrialiserat samhälle. Det har gått för fort för människan så mycket saker ligger fortfarande kvar. Om femtio år kanske det kommer dö ut. Det har gått så fort de senaste hundra åren så jag tror inte att folk över huvudtaget har hunnit med. Då är det de här med att känna trygghet i tillhörighet, i grunden är det nog så."

Micke

Micke började följa sitt lag och gå på deras matcher när han var fjorton år. Där träffade han en vän som var väldigt tongivande. De hängde ihop en hel del innan vännen tog livet av sig.

Micke tror att det handlar om ett medfött arv: "Människan är ett djur som styrs av instinkter. Vi följer våra instinkter mer än vad vi tänker." Genom alla tider har det alltid funnits ritualer genom vilka pojkar blir män säger Micke. I och med att den enligt Micke viktigaste ritualen,

lumpen, mer eller mindre avskaffats är det i dagsläget genom mc-gäng, skinnskallegäng, ”firmor” etcetera som bekräftelse fås: ”De har fasta ritualer för att bli accepterade för gruppen och det tror jag är en otroligt viktig faktor.” Det finns även positiva gäng enligt Micke. Lugna Gatan är ett exempel på ett sådant gäng: ”Det ger mindre problem men är likförbannat samma grej”. Micke berättar att de personer som gör bra ifrån sig på sin första ”box” blir accepterade och därmed medlemmar i gänget. Kickar nämner även han som ett stort skäl till att vara medlem i en ”firma”.

Supporterpolisen

Kicken medlemmarna får ut av slagsmålet är en av huvudorsakerna till medlemskapet. De utvinner en adrenalinkick då de slåss och många gånger anses detta rus vara bättre än narkotika. Uppladdningen innan fighten och eftersnacket är också viktiga delar i processen. Innan laddas det och nu börjar adrenalinet pumpa. Efteråt blir bråket omtalat och det skrivs om det på nätet. Att bli omtalad upplevs även som en skön känsla. Sammanhållningen och tillhörigheten är ytterligare två orsaker till att stanna i ”firman”.

3.4 Generell bild av vilka som söker sig till ”firmor”

Ingen av medlemmarna är den andre lik. Uppväxtförhållandena skiljer sig likväl som yrkesval och nutida situation. Alla samhällsklasser är representerade. De gemensamma nämnarna sägs vara kicken, idrottsintresset, nyfikenhet över egen kapacitet och sökandet efter manliga förebilder.

Johan

Johan säger att det är helt olika. Vissa kan ha haft en bra uppväxt som han har haft, medan andra har haft det sämre: ”Det är det som är fascinerande just att man inte kan säga att folk som har haft den här uppväxten blir så. Man kan hitta olika bakgrunder lite här och var”. ”Vissa har det fruktansvärt bra, har barn och familj och är chefer på stora företag. Det finns fattiga likväl som snorrika.” Vidare menar han att det finns medlemmar som inte skulle klara av att slåss utan att först ta droger. Själv nyttjar han inte droger. Han har prövat men anser att det inte är hans grej.

Mattias

Mattias anser att de som söker sig till ”firmor” är de som får en kick utav det och de som älskar fotboll. Enligt honom finns ingen generell bild av uppväxtförhållanden hos medlemmarna. Det finns personer med alla möjliga olika sorters bakgrunder.

Andreas

Enligt Andreas finns det ingen generell bild av vilka som söker sig till en ”firma”. ”Det spänner över hela registret. Från höger till vänster från fattig till rik.” Han säger dock att det kan finnas en liknelse och det är att de som ansluter gör det för att se vad de är kapabla till.

Micke

Det finns alla sorters människor inom dessa grupperingar. De som ansluter sig är de som söker kickar av olika anledningar och som tycker att det är häftigt. Det är personer från alla samhällsgrupper. Micke anser att det snarare finns en majoritet av medlemmar som är uppvuxna under ordnade förhållanden än tvärtom. Han säger sig vidare kunna urskilja att många har föräldrar som inte har varit närvarande på ett eller annat sätt. Micke är av den uppfattningen att många av dem som anslutit sig gjort det för att de haft brist på manliga förebilder och har tyckt sig hitta dem här istället: ”Bara för att man tillhör en firma eller så, så är det inte så att man är huligan på heltid. Man kan gå på åtta matcher med sitt barn och ta det lugnt och så är man med en gång.”

Micke säger att det finns personer som hellre tatuerar in en bokstavskombination än ett klubbmärke. Vidare berättar han att detta är något som ledarna inom ”firman” inte gillar. Han tror att den kategori av människor som endast är medlemmar på grund av våldet och inte idrotten kommer att försvinna vid eventuella lagändringar.

Supporterpolisen

Alla olika samhällsklasser är representerade. Tidigare var det personer från medelklassen som utgjorde den stora massan men i dag är det fler personer från social grupp tre som ansluter sig: ”Majoriteten kommer mer och mer gå neråt i socialgrupperna. Förr var det liksom vanligt folk som var på matcherna som kom in i det här då. Men nu blir de liksom som sagt var rekryterade mer för att de är bra på att slåss eller andra grejer och då går man ner i socialgrupperna.”

Det är dyrt att vara ”firmamedlem”. Medlemmarna ska ha råd att finansiera resor till bortamatcher, de dyra kläder som bärs etcetera, vilket innebär att du som medlem måste ha en ganska god ekonomi: ”Det är allt ifrån familjefäder till miljonföretagare som är med här, och tjuvar och inbrottstjuvar och narkomaner som är med i det här så att säga. Så har man det andra på sidan om som man håller på med. Jobbar som vanligt för att få in pengar det kostar en del att hålla på med det här. Du ska ha dyra kläder och du ska åka runt i landet och dricka öl, det är inte billigt.”

En av poliserna är övertygad om att ”firmorna” inte är på väg att försvinna utan att våldet snarare kommer att trappas upp. Enligt honom kan det till och med handla om ett dödsfall innan året är slut.

4. Sammanfattande diskussion

Syftet med studien är att undersöka orsaker till medlemskap i ”firmor”.

I denna del kommer de resultat som framkommit att diskuteras och i vissa fall även jämföras med tidigare forskning. Mycket av den tidigare forskningen grundar sig på kriminella personer vilket jag inte kan hävda att samtliga ”firmamedlemmar” är. Jag anser det ändå intressant att jämföra mitt resultat med forskning kring kriminalitet då det finns en antydning till att många i dessa konstellationer har begått kriminella handlingar. Samtliga medlemmar i min studie har begått brott. Denna del är liksom resultatdelen uppdelad utifrån de tre frågeställningarna: sociala förhållanden, självbild och varför de är medlemmar samt en del som beskriver en generell bild av vilka som är medlemmar.

4.1 Sociala förhållanden

Tidigare genomförda studier visar att majoriteten av kriminella personer har växt upp utan en pappa eller annan manlig förebild. En åsikt som även en av de intervjuade har. Han menar att flertalet medlemmar på ett eller annat sätt saknat en fadersgestalt. Vidare säger han att många av medlemmarna tycker sig hittat manliga förebilder i dessa grupperingar. Två av de personer som medverkat i studien har inte vuxit upp med sina fäder. De säger sig inte heller ha en vidare kontakt med sina pappor idag. En person ger en bild av att hans pappa inte var så känslomässigt engagerad i honom. De två personer som inte vuxit upp med sina fäder har haft andra manliga förebilder. För en av de intervjuade har systemens pojkvän fungerat som förebild

och för en annan har en kamratstödjure haft stort inflytande på honom. Dock kan man säga att tre av de intervjuade saknat en stabil och varaktig manlig förebild. Samtliga intervjuade berättar att de har och alltid haft mycket god kontakt med sina mammor.

Resultatet i Lina Anderssons forskning kring Hells Angels och Fucked for Life visar att orsaker till att anamma ett kriminellt beteende kan sökas i individens socialgrupps tillhörighet och bostadssituation. De intervjuades bostadssituation under barndomen skiljer sig något åt i min studie. Två personer har vuxit upp i relativt välbärgade områden medan de övriga två har bott både i områden som anses vara rika likväl som de bott i områden som anses vara fattiga. Polisen är av den uppfattningen att ”firmamedlemmar” representerar olika samhällsklasser och då även är från olika bostadsområden. Det finns enligt dem en bild av att flertalet snarare kommer från ordnade förhållanden men att det kan komma att ändras. Samtliga av de intervjuade medlemmarna hävdar att det inte finns någon generell bild av medlemmarnas uppväxtmiljö. De menar istället att de finns personer från alla samhällsklasser.

Mina resultat som i och för sig är begränsade stödjer inte Lina Anderssons forskning. Detta kan bero på att verksamheterna skiljer sig åt. Medlemmarna i min studie försörjer sig inte på den verksamhet som bedrivs inom ”firman” utan verksamheten ses mer som en fritidssysselsättning även om det har kommit att bli en livsstil. Till skillnad från de nämnda nätverken som också bedriver olika typer av affärsverksamhet enligt min uppfattning.

Tove Pettersson menar att det är genom supporterskapet som medlemmarna glidit in i verksamheten. Jan Ahlberg anser istället att det är våldsbenägna personer som sökt sig till idrottsevenemangen och verksamheten för att få en legitim anledning att slåss. De tre medlemmar och den före detta medlemmen som jag intervjuat är samtliga med i brottsregistret. Våldet och kicken som utvinns vid slagsmålen är en stor anledning till att de sökt sig hit. Detta resultat stödjer Ahlbergs resonemang. En brist i denna studie är att det inte framkommer när personerna genomförde sitt första brott. Därför kan jag inte redovisa om handlingen skedde då de var medlemmar eller innan medlemskapet. De intervjuade är sedan tidig ålder idrottsaktiva och alla utom en uppger att de fortfarande är det. De har länge varit hängivna supportrar och följer även sitt lag idag. Vissa kom i kontakt med ”firman” genom matcher, andra genom vänner. Min tolkning blir således att det är en kombination av ett genuint idrottsintresse, ett behov av att få utlopp för sina känslor och känslan av tillhörighet.

Polisen är av den uppfattningen att många kommer i kontakt med verksamheten via idrotten. Dock finns det tendenser enligt polisen som tyder på att fler och fler som söker sig inte är idrottsintresserade utan endast intresserade av våldet. Åsikten är dock att dessa medlemmar, eftersom de saknar idrottsintresset, snart tröttnar och lämnar verksamheten. Även denna uppfattning styrker i sådana fall att verksamheten bygger på ett idrottsintresse.

En åsikt som jag reagerade på var när en av de intervjuade sa att misshandel i detta syfte inte kan jämföras med annan kriminalitet som till exempel rån. Som belägg för sitt påstående tar han upp att straffsatsen inte är densamma. Han menar att slagsmålen utförs på samma villkor och därför är en av koderna att du aldrig anmäler din ”motståndare”. Vidare berättar han även att polisen sällan anmäler dem. Då någon anmälan inte kommer in kan de heller inte dömas för något brott och om en anmälan görs blir påföljden inte så kännbar. Stämmer detta så är det inte konstigt att våldet ses som legitimt.

4.2 Självbild

Några av de intervjuade har på grund av olika anledning känt att de varit tvungna att hävda sig på ett eller annat sätt, medan andra vittnar om att de alltid varit starka och haft en positiv bild av sig själva. Tidigare forskning utförd av Sarnecki visar att orsaker till ett kriminellt beteende kan sökas i dålig självkänsla. Undersökningen är inte av den omfattningen eller har det djup att jag kan dra absoluta slutsatser. Visserligen kan jag tycka mig se tendenser hos samtliga intervjuade att deras självkänsla kan ha sviktat. Inte minst eftersom samtliga pratar mycket om tillhörighet samt ett behov av erkännande från andra. Kanske är det i och med tillhörigheten och uppskattningen som de funnit ett gott självförtroende. Polisen beskriver dessa personer som väldigt självsäkra och med gott självförtroende så länge de befinner sig i gruppen. I andra sammanhang då de är ensamma uppfattas många av dem inte lika självsäkra.

I intervjuerna framkommer det att hierarki råder. Många strävar efter att uppnå högre rang inom gruppen och de vill bevisa att de är någon att räkna med och lita på. Detta kan ses som farligt då det kan finnas de som genomför saker de egentligen inte är bekväma med för att uppnå status. Det är många av de yngre som ser upp till de äldre men att vinna respekt hos övriga medlemmar handlar inte bara om ålder utan mycket om personlighet hos medlemmen.

Ingen av de tillfrågade hade tyckt om ifall deras barn gick med i en ”firma”. Något jag anser vara mycket intressant. Det framkommer åsikter om att det är deras ansvar som fäder att uppfostra sina barn och lära dem vad som är rätt och fel. Med sådana svar uppfattar jag att samtidigt som de anser att denna verksamhet bör vara accepterad, de hävdar bland annat att spelreglerna är på lika villkor och upp till var och en, så ifrågasätter de ändå den. Under intervjuerna framkommer åsikter om att unga personer inte bör vara medlemmar eftersom dessa inte alltid vet var gränsen går. Det finns en oro över upptrappning av våld där uppsatta regler inte följs. Enligt de intervjuade är det framförallt yngre medlemmar som överskrider gränserna. Frågan jag ställer mig då är varför yngre män accepteras inom denna verksamhet om det är så att de inte anses vara mogna?

4.3 Varför de är medlemmar

Tillhörighet, gemenskap och spänning är tre ord som under tidigare forskning nämns som nyckelorsaker till att stanna kvar inom kriminaliteten. Samtliga intervjuade, även polisen, vittnar om att begreppen tillhörighet och gemenskap är väldigt starka och att mycket av verksamheten bygger på dessa begrepp. Dessutom tar alla upp spänningen och kicken som orsaker till medlemskapet.

4.4 Generell bild av vilka som söker sig till ”firmor”

Orsaken till vilka som söker sig till dessa konstellationer kan enligt de intervjuade ”firmamedlemmarna” och poliserna inte sökas i deras uppväxt- eller bakgrundsförhållanden eftersom alla samhällsklasser är representerade. De menar att de kanske till och med är så att flertalet kommer från ordnade förhållanden än tvärtom. De som söker sig till en ”firma” gör det enligt de intervjuade för att finna spänning och kickar och dessutom finns ett stort idrottsintresse riktat mot det egna laget.

4.2 Analys av resultatet utifrån teorierna

Sarneckis teori som jag redogjort för under teoridelen bygger på att orsaker till ett kriminellt beteende hos ungdomar kan härledas från bristande kontroll från vuxna samt i interaktioner med andra människor. Nedan kommer jag att diskutera resultatet utifrån huruvida bristfällig kontroll över de intervjuade rått samt om interaktioner kan ha påverkat beteendet.

En av de intervjuade personerna berättar att han på olika sätt vuxit upp utan föräldrarnas närvaro. Här kan pekats på en bristfällig kontroll hos vuxna. I det fall då en annan respondent var med om en brand tog skola och vänner avstånd från honom. Den kontroll som vuxna tidigare haft i och med skolgången försvann då. Dessutom vittnar han om en pappa som arbetade mycket och därför var mycket frånvarande vilket skulle kunna tydas som reducerad kontroll hos föräldrarna. Samma person sökte sig till alternativa grupperingar och därigenom menar han att han fann en ny familj. Förmodligen medförde detta att föräldrarna tappade ytterligare kontroll. En av de intervjuade säger att hans föräldrar knappt vet något om hans medlemskap i "firman". Detta skulle kunna tolkas som att hans föräldrar har haft en bristande kontroll över honom. En av medlemmarna bodde under en stor del av sin uppväxt endast med sin mamma. I och med att endast en förälder var närvarande i dennes liv kan detta ha lett till minskad kontroll från vuxna.

Några av de intervjuade kom i kontakt med "firman" via vänner. Resterande kom i kontakt med verksamheten genom matcher, då som åskådare. Samtliga har via interaktioner med andra människor blivit medlemmar i verksamheten. Det kan därför vara så att deras beteende påverkats av kamrater, gamla som nya. Sarnecki menar även i sin teori att mest drabbade av nedsatt kontroll är de personer som vuxit upp under instabila förhållanden. Endast en person framhäver att han vuxit upp under socialt instabila förhållanden. Men man kan kanske även tyda brister i de sociala förhållandena hos fler av de intervjuade. En person menar att hans föräldrar levde tillsammans enbart för barnens skull. I detta fall var fadern inte speciellt känslomässigt engagerad. En annan av de intervjuade har knappt haft någon kontakt med sin far sedan tioårsålder. Frågan är dock när ett förhållande kan ses som instabilt? Polisen är av den uppfattningen att de yngre som idag ansluter sig till "firmorna" kommer från mer instabila uppväxtförhållanden. Många gånger har de ensamstående föräldrar på grund av arbete och dylikt minskad kontroll över sina barn.

Efter att tänkt vidare kring teorin har jag funderingar på om höga krav utöver bristande kontroll även kan vara orsak till ett våldsbeteende. En av de intervjuade berättar att hans föräldrar många gånger varit frånvarande. Denna frånvaro har förmodligen inte bara lett till minskad kontroll utan kanske även bidragit till ett förväntat eget stort ansvarstagande hos individen. Vilket medför höga krav på barnet/ungdomen. I dagens samhälle ställs höga krav på samtliga individer. Det krävs i de flesta fall lång utbildning för att få ett arbete och

arbetstillfällena kan vara begränsade. Man förväntas kunna passa in i många sammanhang med krav på bland annat rätt yttre och passande åsikter. Kanske är slagsmålen ett sätt att fly vardagen, ett sätt att få utlopp för sina känslor och komma bort från alla krav. Genom verksamheten hittar de även ett sätt att bli accepterade något som de kanske inte alltid varit i andra sammanhang.

4.3 Diskussion kring orsaker till medlemskapet

Min uppfattning, efter att ha genomfört denna undersökning, är att detta är ett sätt för medlemmarna att hävda sig. Vad som utlöser detta begär är dock olika från person till person. I "firmorna" finner de självförtroendet och gemenskap vilket gör att jag kan se varför tillhörigheten blir så viktig. Det som framförallt har framkommit är att det är viktigt för självförtroendet att andra personer, och då speciellt medlemmar i andra "firmor", ser upp till och respekterar en. Alla hittar vi våra egna vägar till att få uppskattning och få ett förstärkt självförtroende. Kanske är detta ett sätt att finna självkänsla och uppskattning för flera av "firmamedlemmarna". Många gånger kanske detta resulterar i en falsk självkänsla. Samtliga intervjuade medlemmar utom en menar att deras lärare förmodligen skulle beskriva dem som bråkiga och stökiga. Det var ett sätt för dem att hävda sig på och ett resultat av olika bakomliggande faktorer. Yttre krav skulle kunna ses som en anledning till beteendet. Kanske bör således ett stort ansvar ligga på skolan. Redan i grundskolan är det av stor vikt att påbörja förebyggande arbete. Det är viktigt att skolpersonalen visar att de ser dessa elever och deras problem, får dem att inse att de duger som de är och att de inte behöver bevisa något för att bli accepterade.

Respondenterna menar att de får en kick av våldet. Jag tror dock inte att en ensam misshandel skulle få samma effekt. Det stärker medlemmarna att slåss tillsammans och sedan kunna diskutera detta efteråt och därigenom få bekräftelse på tillhörigheten.

Jag kan dock tycka att resultatet är något komplext. Å ena sidan beskriver medlemmarna en stark samhörighetskänsla i denna verksamhet. Denna tillhörighet är så stark att det är svårt att ta sig ur gruppen. Var det således ett behov av tillhörighet som varit anledningen till att de slöt sig till verksamheten? En önskan om att få vara med, få vara en i gänget och där igenom finna en identitet. Samtidigt säger sig alla haft mycket vänner då de var yngre och några

beskriver sig som ledargestalter. Hade de inte redan skapat sig en identitet här eller ville de bevisa något mer? Endast en person uppger att han på grund av en incident förlorade många av sina tidigare kamrater och istället sökte nya vänner och en identitet i alternativa grupperingar. De övriga uppger inte sökandet av nya vänner som en anledning till medlemskapet, men det går att se att de också via interaktioner med andra personer kom i kontakt med verksamheten och dess värderingar. Det framkommer i intervjuerna att medlemskapet till en början sågs som något häftigt. Här fick de utlopp för sitt hat- och sin aggression samt utvanns kickar. Kanske var det så det började, slagsmålen var i början det viktigaste men allt eftersom har det blivit mer av en vi känsla där tillhörighet, trygghet och gemenskap utger starka band. På grund av detta är det svårt att ta sig ur.

4.4 Slutsats

De främsta anledningarna till medlemskapet i en ”firma” är den gemenskap och tillhörighet som återfinns i verksamheten samt de kickar och den spänning som slagsmålen medför. Orsaker till medlemskapet kan i viss mån ses i bristande kontroll från vuxna samt sviktande självkänsla och osäkerhet hos medlemmen. Studien visar även på tendenser till att medlemmarna saknar en stabil och närvarande manlig förebild. Interaktioner med andra människor samt ett genuint idrottsintresse och supporterskap har visat sig vara länken till första kontakten med ”firman”.

4.5 Fortsatt forskning

Sarneckis kontrollteori menar att samhällets utveckling och industrialisering skulle ha minskat den sociala kontrollen över individen. Framförallt skulle detta ha påverkat unga män negativt. Varför är det just män som inte skulle klarar av denna förändring? Kan detta resonemang botten i samhällets normer och värderingar kring hur flickor, pojkar, män och kvinnor bör och inte bör bete sig? Män får gärna vara lite macho och ha en tuffare attityd. Eller finns biologiska orsaker till detta? Polisen har en uppfattning om att många av medlemmar kan ha ADHD. Är det så att denna diagnos spelar in vid våldshandlingar? Kan de impulser som Hirschi och Gottfredson beskriver i sin självkontrollsteori och det mänskliga instinkter som en av de intervjuade beskriver vara biologiskt betingade?

Jag har i min studie tagit upp sociala orsaker till medlemskapet i en "firma". Det skulle även vara intressant att undersöka om det finns biologiska orsaker till beteendet eller om samhällets struktur och värderingar kan ha påverkat våldsbeteendet.

Käll- och litteraturförteckning

Muntliga källor

Supporterpolisen, Preventionscentrum Stockholm PRECENS, *I Lagets Namn*, halvdagskonferens, Socialtjänstförvaltningen och Program Supporter, Stockholms Brandförsvär, 2007-03-27

I författarens ägo:

Bandupptagning med utskrifter

Intervju 1 2007-04-05

Intervju 2 2007-05-09

Intervju 3 2007-08-10

Intervju med före detta medlem 2007-04-23

Intervju med Supporterpolis 1. 2007-11-04

Intervju med Supporterpolis 2. 2007-07-19

Tryckta källor

Ahlberg Jan, *Vilka står för läktarvåldet?* (Stockholm: BRÅ Arbetsgruppen mot läktarvåld, 1985).

Bryman Alan, *Kvantitet och kvalitet i samhällsvetenskaplig forskning*, (Lund: Studentlitteratur, 1997).

BRÅ utredning, *LÄKTARVÅLD - Orsaker och åtgärder*, (Stockholm: Liber, 1986).

Gottfredson Michael, Hirschi Travis, *A general theory of crime*, (Califonia: Standford University Press, 1990).

Höglund Johan, *En av grabbarna - en berättelse inifrån brödraskapet Firman Boys*, (Stockholm: MMG Books AB, 2005).

Pettersson Tove, *Tre perspektiv på brottsliga nätverk*, (Stockholm: Kriminologiska institutionen, 2002).

Sarnecki Jerzy, *Introduktion till kriminologi*, (Lund: Studentlitteratur, 2003).

Sarnecki Jerzy, *Brottslighet och kamratrelationer*, (Stockholm: BRÅ forskningsenheten, 1982).

Elektroniska källor

Fryshuset, <www.fryshuset.se>, Fotbollsalliansen: *Stamsamhället och fotbollsklackarna*, <<http://www.fryshuset.se/wlt/28EB9EFC-66CC-4166-89BE-0A25B3A898B3.wlt2007-03-25>> (Acc. 2007-02-27).

Fryshuset, <www.fryshuset.se> *Reportage – Intervjuer*, <<http://www.fryshuset.se/wlt/42663A3D-FAD1-410D-A334-E696673165E4.wlt>> (Acc. 2007-02-27).

Dialogan, <www.dialogan.se>, *Fotbollshuliganer*, <<http://www.dialogan.se/sub.php?cat=7&pg=31>> (Acc. 2007-03-03).

DFG - Djurgårdens Fina Grabbar, <www.dfgsthlm.com> *Historia*, <<http://www.dfgsthlm.com>> (Acc. 2007-03-30).

Andersson Lina, *Hells Angels och Fucked for Life –en analys av två gängverksamheters uppbyggnad, normer och värderingar*, D-uppsats Sociologi D HT -05 <<http://epubl.ltu.se/1402-1552/2006/106/LTU-DUPP-06106-SE.pdf>> (Acc. 2007-02-10).

Expressen, <www.expressen.se> *Fotbolls-Mordet. Hulliganerna försvann – firmorna tog över*, 2002-08-03 <<http://niclasericsson.se/content.phtml?top=5&art=17>> (Acc. 2007-03-03).

Nationalencyklopedin

Nationalencyklopedin: <www.nationalencyklopedin.se> *Huliganism*, <http://mx.ihs.se:2087/jsp/search/article.jsp?i_art_id=O871675&i_word=huliganism> (Acc. 2007-12-12).

Nationalencyklopedin: <www.nationalencyklopedin.se> *Ligist* <http://mx.ihs.se:2087/jsp/search/article.jsp?i_art_id=O228860&i_word=ligist> (Acc. 2007-12-12).

Nationalencyklopedin: <www.nationalencyklopedin.se> *Misshandel*, 2007-11-30,
<http://mx.ihs.se:2087/jsp/search/article.jsp?i_art_id=256859&i_word=misshandel> (Acc. 2007-12-12).

Nationalencyklopedin: <www.nationalencyklopedin.se> *Kriminell*,
<http://mx.ihs.se:2087/jsp/search/search.jsp?h_search_mode=simple&h_advanced_search=fa_lse&t_word=kriminell&h_history=1> (Acc. 2007-12-12).

Wikipedia

Wikipedia: < <http://sv.wikipedia.org/wiki/Portal:Huvudsida> > *Huliganism*,
<<http://sv.wikipedia.org/wiki/Huliganism>> (Acc. 2007-03-05).

Wikipedia: < <http://sv.wikipedia.org/wiki/Portal:Huvudsida> > *Huliganfirma*,
<<http://sv.wikipedia.org/wiki/Huliganfirma>> (Acc. 2007-03-05).

Bilaga 1

Intervjufrågor:

*Beskriv dina uppväxtförhållanden

Var, beskrivning av området?

Hur ser din familj ut?

Hur är din kontakt med dina föräldrar?

Kan du beskriva deras förhållningssätt mot dig när du var liten?

Hur såg skolgången ut?

Trivdes du?

Hur länge studerade du?

*Kompisrelationer.

Många vänner som liten, vem var du i kompisgänget?

Hur ser dem på att du är medlem i en firma, vad gör dem idag?

*Din bild av dig själv som liten.

Självförtroende?

Förebilder?

Framtidsplaner?

Hur tror du att andra, kompisar, lärare, föräldrar, skulle beskriva dig som liten?

*Berätta om verksamheten.

Uppbyggnad? Hierarki?

Hur kom du kontakt med firman?

Var det ett självklart val?

Vad får du ut av det?

*Idrottsintresse

Själv aktiv?

*Våld, kriminella handlingar.

Med i brottsregistret?

Anledning till utförandet av brottet?

Vilka utförs handlingarna med?

Själv blivit utsatt för våldsbrott?

När?

Tror du att du skulle sökt dig till något annat gäng som utför olagliga handlingar för att finna spänning och kickar?

Nutida situation

Ålder?

Sysselsättning?

Sysselsättning efter gymnasiet?

Levnadsstandard?

*Framtidsplaner

Vad vill du göra i framtiden?

Utbildning?

Om du får en son skulle du vilja att han anslöt sig till en firma?

Varför, varför inte?

Finns det någon allmän bild över dessa personers uppväxtförhållanden?

Miljön och område?

Familjeförhållanden?

Intervjufrågor till polisen:

Kan du berätta lite om ditt yrke?

När blev du supporterpolis?

Hur arbetar ni?

Hur många är det som arbetar inom supporterpolisen?

Vad arbetar ni för, vad har ni för mål, vad vill ni uppnå?

Hur är din uppfattning gällande vilka som söker sig till en firma.

Bostadssituation?

Familjeförhållanden?

Föräldrarnas förhållningssätt?

Relation till föräldrar idag?

Hur ser det ut med manliga förebilder hos dessa killar?

Hur tror du att dessa betedde sig och uppfattades i skolan?

Trivdes de i skolan?

Hur tror du att de såg på sig själva då de var små? Självförtroende, populariet.

Är din uppfattning att dessa skulle kunna hamnat i en annan kriminell verksamhet om de inte skulle sökt sig till en firma?

Är det många som är med i brottsregistret?

Vilka brott har då förekommit?

Har dessa personer gjort det tillsammans med personer från firman eller med andra människor?

Varför tror du att de söker sig till en firma?

Går de med själva eller har de vänner som går med tillsammans med dem?

Är dessa killar sedan tidigare idrottsintresserade?

Hur är en firma uppbyggd?

Förekommer Hierarki?

Vilka rekryteras?

Bilaga 3

KÄLL- OCH LITTERATURSÖKNING

Frågeställningar:

- Hur ser de sociala förhållandena ut?
- Hur är självbilden?
- Anledningar till medlemskapet?

VAD?

Vilka ämnesord har du sökt på?

Ämnesord	Synonymer
Huligan, huliganfirmor, kriminalitet, ungdomar, orsaker	Huliganism, vilka, killar, DFG, KGB, Firman Boys, gäng, C-supportrar

VARFÖR?

Varför har du valt just dessa ämnesord?

Jag sökte på svenska ämnesord eftersom jag tyckte det var viktigt med svensk forskning kring ämnet. Jag valde även att söka forskning kring orsaker till ungdomskriminalitet.

HUR?

Hur har du sökt i de olika databaserna?

Databas	Söksträng	Antal träffar	Antal relevanta träffar
Libris	Huliganer	29	1
Libris	Kriminella gäng	8	1
Libris	Ungdom* brottslighet*	254	2
GIH-bibliotekets katalog	Huligan*, vilka	1	1

KOMMENTARER:

Det finns mycket allmän information om huliganism, "firmor" och "firmamedlemmar" dock har jag haft svårigheter med att finna forskning på området.